Mr. I. PENIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7770
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 79./102. TREŠDIEN, 1952. G. 8. OKTOBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7770
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

ANGLIJAS PIRMĀ ATOMBUMBA

Onslow. — Pag. piektdien, angļu zinātnieki pēc vairāku gadu ilgiem un rūpīgiem pētījumiem Monte Bello salā, apm. 80 jūdzes uz ZR no Austrālijas, lielā slepenībā izdarīja savu pirmo atombumbas spridzināšanas mēģinājumu.

Izmēģinājuma tuvumā pielaida tikai atbildīgus angļu zinātniekus un nepieciešamās armijas apsardzības vienības. Korespondenti un atombumbu lietpratēji — sveštautieši savus iespaidus par angļu atombumbu ieguva tikai no diezgan lielā attālumā esošiem novērošanas posteņiem, un viņu secinājumi pēc viņu novērojumiem ir stipri neskaidri. Daži domā, ka angļu atombumba sprādziena brīdī bijusi stipri līdzīga amerikāņu a-bumbai, taču citi apgalvo, ka tā bijusi kaut kas jauns, labāks nekā amerikāņu atombumbas. Mēģinājumu ievadīja loti gaišs uzliesmojums, kam sekoja 4 minūšu dunoņa.

Anglija ir trešā valsts, kurai izdevies atklāt atombumbu noslēpumus, un šīs Anglijas sekmes katrā ziņā dos tai zināmu gandarījumu tuvākā sadarbībā atomrūpniecībā ar ASV. Pašreiz, kā zināms, Savienotās Valstis ir likums, kas nosaka neizdot amerikāņu atomrūpniecības piedzīvojumus citām valstīm.

Maskava izraida ASV sūtni

Vašingtonā. — Pag. piektdien Maskava piesūtīja ASV ārlietu ministrijai paziņojumu, ar kuru tā lūdz atsaukt ASV sūtni Maskavā — Kenanu, motivējot savu soli ar Kenana neseno runu Berlīnē. Tajā Kenans izteicās, ka Maskavā viņš dzīvojot kā gūstekņu vai koncentrācijas nometnē, kur viņam nav atļauts bez sevišķas pavadības nekur iziet un viņa krievu apkalpotājiem noliegts ar amerikāņiem pat sarunāties. Pad. Savienības atsaukums notika tieši laikā, kad Kenans atradās Frankfurtē. Kādus soļus spers ASV ārlietu ministrija, nav zināms, bet nav izslēgta varbūtība, ka tā pret Pad. Savienības sūtni Vašingtonā rīkojas tāpat. Jāpiezīmē, ka šis ir pirmais gadījums, kad Pad. Savienība lūdz atsaukt ASV sūtni, kopš šo valstu starpā pastāv diplomātiskas attiecības.

LATVIEŠU EV.-LUT. MĀCĪTĀJU UN DARBINIEKU KONFERENCE NUJORKĀ

No kreisās: A. Bērziņš, sūtnis J. Feldmans, zv. adv. P. Eglītis, ALAs pr-dis J. Lejiņš, prāv. J. Kullītis, prāv. A. Skrodelis, prāv. A. Birznieks un prof. F. Treus. Foto J. Princis

SANĀCIS KOMŪNISTU PARTIJAS KONGRESS

Maskavā. — Svētdien Maskavā pirmoreiz pēc 1939. gada sanāca lielais komūnistu partijas kongress. Kongresā piedalījās ap 2000 augstākie komūnistu partijas vadītāji no visām Pad. Savienības un tai pakļautām valstīm.

Kongresu ar 4 stundu garu runu atklāja politbiroja loceklis Maļenkovs, kuŗu daudzi ārzemju diplomāti Pad. Savienībā ieskata par Staļina varbūtējo pēcteci.

Šis kongress ievērojams ar to, ka tam jāizstrādā jauna programma komūnistu partijas darbībai kā Pad. Savienībā, tā ārpus tās. Domā, ka politbirojam dos citu nosaukumu, kaut arī tā funkcijas paliks līdzšinējās — pārvaldīt visas komūnistu partijas darbību. Runa būs arī par partijas disciplīnu un jauniem partijas locekļiem, kuŗu skaits kaŗa un pēckaŗa gados pieaudzis par vairāk kā 4 miljoniem. Rietumvalstis seko šim kompanjijas kongresam ar neparasti lielu uzmanību.

RIDŽVEJS ATKĀRTOTI BRĪDINA PASTIPRINĀT ZALO

Parīzē. — ZALO bruņoto spēku komandieris ģen. Ridžvejs svētdien Parīzē savā runā aicināja Eiropas valstis pastiprināt savus bruņotos spēkus un to kontingentus kopējā Eiropas aizsardzības sistēmā. Viņš brīdināja Rietumus nepaļauties uz dažu politiķu un diplomātu apgalvojumu, ka Pad. Savienība nevēlas kaŗu, kamdēļ arī tuvākā nākotnē neesot paredzams nekādu briesmu.

ASV UN ANGLIJAS ATBILDES NOTA MOSADEGHAM

Teherānā. — Anglijas lietvedis Irānā nodeva Anglijas atbildi uz Mosadegha ultimātu pieņemt vai noraidīt tā priekšlikumus strīdīgā eļļas avotu jautājuma nokārtošanā. Mosadeghs uzstādīja kategorisku prasību, lai angļi samaksātu 137 miljonu dolaru zaudējumu Irānas valdībai, dodot angļiem 10 dienu laiku šo jautājumu izšķirt; pretējā gadījumā Irāna draud pārtraukt diplomātiskus sakarus ar Angliju.

Anglija savā atbildes notā, ko iesniedza ar novēlošanos pēc 10 dienu noteikšanas, vēlreiz uzaicināja Mosadeghu rūpīgi apsvērt viņu pirmo iesniegumu. Pēc angļu domām Mosadeghs esot šo priekšlikumu nepareizi sapratis. Anglija nevēlas saboţāt attiecības ar Irānu, nedz arī eļļas avotu pārvaldi nodot sveštautiešu rokās. Tā tagad ir ar mieru šo jautājumu neierosināt Hāgas tiesā.

Arī ASV vēstnieks iesniedza Mosadeghām līdzīgu notu, kuŗā bija minēts par ASV vēlēšanos tūliņ aizdot Irānai 10 milj. dolaru tās financiālā stāvokļa uzlabošanai.

Pēc neoficiālām ziņām Mosadegha pirmie iespaidi par angļu un amerikāņu atbildes notām esot samērā nelabvēlīgi.

Nobeļa miera balvu šogad nepiešķirs

Oslo. Nobeļa balvas apbalvošanas komisija Oslo paziņojusi, ka šogad netiks piešķirta balva par nopelniem pasaules miera saglabāšanā. Šo savu soli komisija motivē ar to, ka pieteiktie 27 kandidāti nav pietiekami bagāti nopelniem, lai kādam no tiem piešķirtu Nobeļa miera balvu. No Kanadas miera balvas piešķiršanai tika uzstādīti divi kandidāti — min. prezidents St. Lorāns (St. Laurent) un ārlietu ministrs Pīrsons.

Maskavā un Nujorkā

Maskavā tagad pirmoreiz pēc kaŗa iznākusi telefona grāmata. Grāmatā ir 75.000 abonentu vārdu (pilsētā ar 5 milj. iedzīvotāju!) un tā dabūjama pirkt par 18 rubļiem ($4.50) gabalā. 25.000 iespiestie eksemplāri izpirkti dažās stundās.

Nujorkā ar 8 milj. iedzīvotāju ik gadus tiek iespiestas piecas atsevišķas telefona grāmatas katrai pilsētas daļai atsevišķi. Tanīs ir 3 milj. abonentu vārdu, tās iespiež 7 milj. eksemplāros un piesūta katram abonentam par brīvu.

Amerikas Balss atm asko spiegus Latvijā

Vienā no pēdējiem „Amerikas Balss" raidījumiem klausītāji Latvijā dzirdēja sekojošo:

Jau agrāk esam jūs brīdinājuši no spiegiem un slepeniem ziņotājiem, ko čeka algo ikvienā fabrikā, ikvienā kolchozā un iestādēs. Dažreiz spiego izpildu komitejas amatvīri, bet nereti tas ir arī vienkārši spekulants, kas vienu otru reizi atklātībā pat lādas un šķendējas par komūnistu varu.

Tā tas piemēram bija ar Kļušinu Rīgas gumijas fabrikā „Sarkanais Kvadrāts". Kādreiz Kļušinam nepārtraukti ienāca nauda un jāstrādā nebija. Bet, cik pēdējā laikā kļuvis zināms, čeka un partija ar Kļušina izspiegotāja darbu nav vairs apmierināta. Kļušins nav pratis noorganizēt īstu spiegu tīklu katrā fabrikas nodaļā. Un tāpēc, Kļušina kungs, vai tagad esat skaidrībā par to, ka arī spiega un nodevēja amats ir bīstams? Vai esat skaidrībā jau par to, kas čekai ar jums turpmāk padomā?

Bet strādniekiem uzmanība ir vietā arī turpmāk. Kļušins nebija vienīgais, kas jūs izspiegoja un ziņoja čekai.

Dažus brīdinājuma vārdus gribētos pateikt arī Rīgas celtniecības pārvaldes darbiniekiem un strādniekiem. Vai jums tas zināms, ka Rīgas celtniecības pārvaldē viens no čekas pilnvarotiem ir krievs Timošenko. Un palīgi viņam ir daži nodevēji, kas runā latviski. Turiet acis vaļā kā par Timošenko gaitām, tā arī uzmanieties no ikviena, kas Timošenko biežāk apciemo.

Līdz ko atkal radīsies izdevība, mēs brīdināsim strādniekus arī citās fabrikās. Lai neviens, kas ar nevainības zīmi sejā vakaros piestaigā Stabu ielā, milicijas iecirknī, vai citā iepriekš norunātā satikšanās vietā, nav tik drošs, ka arī viņa gaitas neklūst zināmas.

Drošī vien, Ivars Ozolzars Baldonē arī bija pārliecināts, ka par viņa sakariem ar čeku un partijas politisko nodaļu ne gailis nedziedās. Bet sakiet, Ozolzara kungs, vai jums palika labāk, kad čekai nosūdzējāt brigadierus Plūci un Rozenfeldu? Vai jums kāds ieguvums, ja tagad nu ir ziņotāji abos jums padotos kolchozos, kā „Padomju Latvijā", tā spiega Sudmaļa vārdā nosauktajā kolchozā? Protams, čeka un partija jums vēl uzticas. Jūs ar saviem palīgspēkiem protat izspiegot un terrorizēt kolchoza zemniekus. Bet cik ilgi vēl? Vai nepienāks arī jūsu kārta, kad kāds ziņojums maskaviešiem nepatiks? Jums, Ozolzara kungs, ir laiks vēl atgriezties, jūs esat vēl jauns cilvēks. Jūs zināt arī to, ka latviešu tauta nav atriebīga. Tikai — jums nekavējoties jāsāk kalpot savai tautai, bet ne Maskavai.

Apspriede par saimniecisko informāciju

LNAK saimnieciskās informācijas nozare pag. svētdienā bija sapulcējusies uz savu kārtējo sēdi.

Sapulci vadīja nozares pr-dis J. Lejiņš, un tanī piedalījās agr. Priedītis (Agronomu b-bas vicepr-dis), cand. iur. J. Jakāns, V. Muskats un E. Fogelis (saimniec. darbinieku apvienība), inž. K. Jirgens, inž. A. Čerņavskis un H. Ozols.

Sēdē plaši pārrunāja visus iespējamos informācijas veidus par lauksaimniecības, juridiskiem, patstāvīgu saimniecisku uzņēmumu praktisko aroda un techniskās izglītības jautājumiem.

Kvalificētais sēdes sastāvs bija vienprātīgs, ka vairumam latviešu pavērtos daudz lielākas saimnieciskās iespējas, ja tie, pēc pirmo valodas un sākuma kapitāla uzkrāšanas grūtību pārvarēšanas, pievērstos patstāvīgai saimnieciskai darbībai īstā nozarē.

Nozare turpinās iespējamās informācijas sniegšanu tautiešiem galvenos saimnieciskos jautājumos.

Igauņu sēru diena

28. septembrī visās igauņu baznīcās notika sēru dievkalpojumi, pieminot traģiskos notikumus pirms 8 gadiem, kad krievi otrreiz okupēja Igauniju. Bēgļu lielais vairums atstāja dzimteni kritiskajās dienās 1944. g. starp 21. un 28. septembri.

Šī drūmā gada diena sakrīt arī ar kādu citu gada dienu — 1939. g. 28. septembrī tika noslēgts Igaunijas un Padomju Savienības līgums, kas atļāva krieviem ierīkot bazes Igaunijā.

Noskaņojums pret DP Austrālijā

Austrālijas presē parādījušies daži jauniebraucējiem nelabvēlīgi raksti. Austrālijā stipri izjūtams bezdarbs, kādēļ laikraksti atzīst par nevēlamu immigrantu turpmāko ielaišanu. Kāds laikraksts cenšas nostādīt iebraucējus nelabvēlīgā gaismā, jo starp tiem esot daudz garā slimnieku. Tā Jaundienvidvelsā vien psichiatriskās iestādēs esot novietoti 124 latvieši, lietuvieši, igauņi un poļi. Ja ievēro, ka Jaundienvidvelsā no trīs miljoniem iedzīvotāju psichiatriskās slimnīcās ievietotas pavisam 11.500 personas, tad jauniebraucēju procents starp tiem ir gluži niecīgs.

DARBA APSTĀKĻI KANADĀ UN CITUR

Pārī par miljonu Kanadas arodbiedrību biedru nesen svinēja Strādnieku dienu. Šinī tradicionālā septembra mēn. pirmā pirmdienā strādnieki atzīmē savus panākumus notecējušos gados, un nācija cildina strādniekus.

Šinī dienā visās pilsētās un ciemos desmitiem tūkstošiem strādnieku piedalās Strādnieku dienas gājienos, tāpat arī citu šķiru ļaudis izmanto šo gadījumu, lai svinētu brīvdienu. Tanī pašā dienā Padomju Krievijā, kur valdība iegalvo strādniekiem, ka tie stāv pirmajā vietā, daži miljoni vergu darba strādnieku strādā nepārtraukto un nesamaksāto darbu bruņotu sargu acu priekšā.

Baltās grāmatas 69 lappusē ASV ārlietu ministrija apvaino Krieviju, ka tā ceļ savu kaŗa mašīnu ar „miljoniem vergu." Šī grāmata ir plašs Krievijas darba politikas apsūdzības raksts, ko iesniegs AN spaidu darbu komitejai, kas 14. oktobrī noturēs savu nākošo sanāksmi Ženēvā.

Prezidents Trūmens izteicies, ka ziņojums rādot, „ko nozīmē dzīvot zem tagadējo Krievijas valdītāju varas un norāda, kādus nodomus šī prakse grib sasniegt Krievijas iespaidu sfairā, kā arī to saimniecisko un politisko nozīmi."

Baltā grāmata apgalvo, ka pēc labākiem aplēsumiem, Krievijas vergu darbu strādnieku skaits svārstās starp 8.000.000 un 13.500.000. Tā piezīmē, ka vēl citi miljoni ir arī Padomju satelitu zemēs.

Padomju slepenpolicija rekrūtē vergu darba strādniekus no parastiem kriminālnoziedzniekiem, politiskiem noziedzniekiem, politiski citādi domājošiem, kuŗus apcietina uz aizdomu pamata, personām, kuŗas ieskata par „sociāli bīstamām," un pat bērniem, kuŗu vienīgais „noziegums" ir tas, ka tie zaudējuši savus vecākus, apgalvo ziņojums.

— Pa lielākai daļai, — atzīmē ziņojums, tie apcietināti tāpēc, ka tie „ir nevēlami" un „jāsoda" vai arī tāpēc, ka tie „jālikvidē" — pēc tam, kad komūnisti būs paspējuši izspiest kaut cik darba no tiem. Citos gadījumos — teic ziņojums — krievus apcietina arī bez jebkādas vainas, lai apmierinātu pieaugošos vergu darba pieprasījumus.

Parastajiem kriminālnoziedzniekiem, kuŗu ir tikai niecīgs vergu darbu strādnieku skaits, parasti ierāda labākos darbus un tiem pat „atļauj valdīt vai terrorizēt pārējos cietumniekus," apgalvo ziņojums, — kamēr ar politiskiem nosodītiem ir visļaunākā apiešanās.

Izbēgušie vergu darba nometņu iemītnieki izteikušies, ka vilcieni, kuŗos ved vergus uz darba vietām, ziemā nav kurināti, un patiesi ir nostāsti, „kas iet no mutes mutē, ka mātes izmet no šiem vagoniem savu nosalušo bērnu līķus."

Cietuma darba nometnēs strādniekus bieži sit, tie saņem vāju barību, un, ja tie pretojas, „tos izģērbj kailus" salā vai citādi moka.

„Pārtikas devas sargu suņiem nometnēs ir daudz lielākas nekā ieslodzītiem," atzīmē apcerējums. „Un detektīvu suņiem pat vēl daudz labākas."

Pārtika ir tik vāja, ka daži ieslodzītie, kā ziņots, „ķer žurkas un tās vāra vai cep baraku krāsnīs."

CS

GATAVOSIMIES DAUGAVAS VANAGU GADA SVĒTKIEM TORONTO

Daugavas Vanagu Toronto nodaļa pašreiz gatavojas saviem trešajiem gada svētkiem. Sarīkojums, kas sāksies ar garīgu aktu un koncertu, notiks Ukraiņu Nac. federācijas zālē un beigsies ar tradicionālo gada svētku balli. Koncerta daļā dzirdēsim baritonu P. Geistautu, M. Tūteri un Dainas kori. Tā kā galdiņu skaits dejas zālē ir ierobežots, rīcības komiteja laipni lūdz tos rezervēt jau laikus pa tel. RI 6453.

BĒRNU RĪTS

DV Toronto nod. Dāmu Komiteja rīko š. g. 12. okt., plkst. 11,00, Centrālās YMCA's telpās, 40 College ielā (apakšējā zālē) „Bērnu rītu". Piedalās I. Kajakas—Ķeniņas Ritmikas un Plastikas skolas audzēknes, pianistes M. Tūteres audzēkņi u. c. Pēc priekšnesumiem rotaļas.

Visi laipni ielūgti. Ieeja brīva.

KANADAS IESPĒJAS GAISĀ

Spožā skatē, ko nesen bija sarīkojusi Lielbritanijas lidmašīnu rūpniecība Anglijas Fernboro, jūtami ietekmējusi Rietumu pasaules aviācijas lietpratējus. Visā pasaulē atzīts, ka Britanija ir džetu un citu tipu gaisa kuģu projektēšanas ziņā „aizsteigusies pa diviem gadiem priekšā." Tādas lidmašīnas kā De Havilenda strūklu motora dzītā Komēta — satiksmes lidmašīna radīja skatē sensāciju. Skati aplūkoja vairāki simti Kanadas, Savienoto Valstu, Dienvidamerikas un Rietumeiropas gaiskuģniecības redzamas personas.

Liela problēma tomēr, turpretim, ir un paliek tas, ka, kaut gan Lielbritanija projektēšanā ir par divi gadiem citiem priekšā, tā „ražošanā ir palikusi divi gadi aiz citiem." Britanijas dolaru grūtības, pirmvielu trūkums, ko vēl paasinājusi apbruņojuma ražošana, radījušas visai nopietnu sastrēgumu ražošanā. Gala iznākumā, kaut arī lielās citu zemju gaisa satiksmes līnijas, it īpaši Sav. Valstu, vēlas pasūtināt britu lidaparātus un tātad Britanijai sagādāt desmitiem miljoniem dolaru, kas tiem tik nepieciešami, tās tomēr nevar dabūt minētās lidmašīnas pirms trim vai četriem gadiem.

Liekas, ja nevarēs atrast nekādu līdzekli, lai uzlabotu britu lidmašīnu ražošanas materiālo stāvokli, amerikāņu gaisa kuģu būvētāji, izmantojot britu pētījumus un pieredzi, paši attīstīs savu strūklli dmašīnu transportus, un ražotājiem būs jāzaudē tagadējā vērtīgā vadība.

Kanada ir divkārši ieinteresēta: Kanadas gaisa satiksmes līnijām vajadzīgas jaunas lidmašīnas, un divu gadu laikā, tai būs vēl vairākas lidmašīnas vajadzīgas, lai aizstātu novecojušās. Un bez tam Kanadas lidmašīnu rūpniecība visai labi varētu izlietāt ražošanā jaunus lidmašīnu projektus.

Kanadas Klusā okeana gaisa līnija jau ir pasūtinājusi dažas britu Komētas gaisa satiksmes mašīnas, bet piegādes termiņi, atskaitot nedaudzas lidmašīnas, ir nenoteikti. Transkanadas satiksmes līnijai drīzumā būs vajadzīgas vairākas jaunas lidmašīnas, lai aizstātu novecojušās, un tā interesējas gan par diviem britu lidmašīnu veidiem: Vikersa Viskontu un Bristolas Britaniju. Abas lidmašīnas apgādātas ar strūklu motoriem, kas tās padara par ātrām, lietderīgām un ekonomiskām. Britanija ir liela mašīna, kas var pacelt pāri par 100 pasažieru un domāta transatlantiskai satiksmei.

Līdztekus jāņem vērā arī militārā situācija. Britu iznīcinātāji un bumbveži savos projektos ir tikpat tālu aizsteigušies citiem priekšā kā transporta lidmašīnas. Rietumu nāciju gaisa spēkiem vajadzīgi jauni tipi; Britanija tomēr tos nevar pietiekami drīz piegādāt, kā arī nevar veikt savas pašas vajadzībām.

Viens solis šī stāvokļa labošanai būtu sperts, un tas būtu izdevīgs visiem ieinteresētiem, ja Kanadas gaiskuģu būvniecības sabiedrības (kopā ar ASV sabiedrībām) sāktu ražot britu lidmašīnas uz licences pamatiem. Lielbritanija tādā cejā iegūtu papildus dolarus ienākuma bez kā tā izlietotu pašas stratēģiskos materiālus: Kanadas gaisa kuģu rūpniecība iegūtu jaunu ierosmi un gaisa līnijas un gaisa spēki dabūtu jaunas mašīnas.

Arī Kanada pati jau ir izprojektējusi un ražo kādu pasažieru strūklli dmašīnu — Avro pasažieru mašīnu. Īstenībā tas bija pirmais pasaulē, bet tas bija izmēģinājumu modelis, un ražošanu atlika vairāk nepieciešamo kaujas lidmašīnu ražošanas dēļ. Ar nacionālā lepnuma žestu Kanada varētu turpināt lidmašīnu projektēšanu un būvēšanu ar pašas spēkiem vien, bet lidmašīnu pētījumi ir visai sarežģīti un dārgi procesi, kādēļ pašlaik, liekas, būtu daudz praktiskāki, ja Kanada projektēšanas darbu atstātu britiem un amerikāņiem, un pati ražotu labākos lidaparātus, kā tā to darīja jau agrāk.

Galvenās Kanadas lidmašīnu fabrikas Montreālā Toronto varētu uzsākt jaunprojektēto labāko lidmašīnu ražošanu. Ja tas notiktu, un tas, liekas, ir loģisks atrisinājums, Kanadā var kļūt par ievērojamu lidmašīnu piegādātāju Savienotajām Valstīm, nemaz nerunājot par citām pasaules valstīm, Lieta, liekas, ir atkarīga no lidmašīnu rūpnieku tālredzības un uzņēmības abos Atlantijas okeana krastos.

CS

KLĀT JAUNS CETURKSNIS
ATJAUNOJIET
LATVIJAS AMERIKĀ
ABONEMENTU
Vai esat sākuši lasīt mūsu jauno romānu —
PĀVILA KLĀNA — RŪSA?
Šai romānā autors mūs aizved uz Latviju—vācu okupācijas pēdējās dienās, izvada drudžainās dēkās pāri robežām un zonām, cauri intrigu un spiegu centram — Berlīnei. Romānā darbojas jauns latviešu žurnālists Eriks un viņa draugs leitnants Peniķis, kas dodas bīstamās dēkās, nogādājot pāri robežām slepenus dokumentus. Bez tam romānā lasītājs sastop Erika šarmanto draudzeni, francūzieti Žanīnu, ģenerāli Bangerski, Austrumzemju ministru A. Rozenbergu un noslēpumaino Ekselenci ar sakroplotu seju, kas nodod Erikam svarīgos dokumentus. Lasiet un nenokavējiet turpinājumus!
Lasiet
ANVILA — BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM
bijušā Latvijas armijas virsnieka stāstu par latviešu meža vīru bīstamajām gaitām krievu okupētās dzimtenes mežos un par viņu dēkaino un grūto ceļu uz rietumiem.
LATVIJU AMERIKĀ var pasūtināt: Kanadā, 123 Huron St., Toronto Ont.; ASV — galvenais pārstāvis A. Lācis, 1800 E 18th St., Brooklyn, 29. N. Y. un pie citiem laikraksta pārstāvjiem.
ABONĒŠANAS MAKSA: par 1 mēn. — $1.50; 3 mēn. — $4.50; 6 mēn. — $8.50; 1 gadu — $16.00

TAUTIEŠI, PAZIŅOJIET NEKAVĒJOTIES SAVAS ADRESES LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJAI!

LATVIJA

Redakcija patur tiesības īsināt iesūtītos manuskriptus. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KAM DZĪVOT?

ALFREDS KAUPIŅŠ

Nav iedomājama cilvēka dzīve bez jautājuma: kam dzīvot? Šis jautājums vienādi labi attiecināms uz dzīves sīkdaļām, kā arī uz tās nedalāmo visumu — dzīvi. Ar šo jautājumu nodarbināts cilvēks, kas dzīvo ikdienas viennozīmīgās īstenības virzīts, kas dzīvo savu pienākumu un uzdevumu vadīts — savas vienreizīgās sūtības apgarots. Cicerons saka, ka jautāt, kam dzīvot, nozīmē domāt.

Jautājums kam dzīvot dažkārt neizteikts gul uz lūpām pat cilvēkiem, kas izslāpuši, izsalkuši, kam nav pajumtes, ne pietiekamā apģērba. Izslāpušam cilvēkam skaistākā mūzika būs ūdens tecēšanas skaņa. Bezpajumtnieks un skrandās tērpies cilvēks augstāk par gleznām, grāmatām un filozofiju vērtēs vispirms drēbes un istabu, ko viņš varēs saukt par savu. Tas nozīmē, ka, cilvēkam, kam trūkst visprimitīvāko nepieciešamo priekšmetu, prasības no dzīves būs visprimitīvākās. Komūnistiskās iekārtas mašīnērijā šī patiesība ir viens no galveniem darba principiem. Pēc komūnistu aranžētās atbrīvošanās no pagātnes garīgiem un laicīgiem mantojumiem primitīvismā nospiestam cilvēkam kā pirmais atzinums (īstenībā kā nediskutējama pamatpatiesība) jāiemācās, ka nevienam nekas nepieder kā vien tas, ko jaunā iekārta — komūnisms — dod vai izņēmuma kārtā atvēl. Tā komūnistiskā iekārta dabiski izaudzina sev noderīgus pilsoņus, kam vienīgā vēlēšanās „kam dzīvot" ir nodrošināt visminimālākās tiesības uz ēdienu, dzērienu, drēbēm un pajumti. Darbs primitīvam cilvēkam nav dabiska dzīves sastāvdaļa, bet gan līdzeklis dzīvības instinktu apmierināšanai. Runājot par primitīvo cilvēku, nevar neatzīmēt, ka ikvienā cilvēkā snauž iespēja atkrist atpakaļ cilvēkam necienīgajā un tomēr cilvēcīgā primitīvismā. Kaŗa posts, dzīvību vai mantu apdraudētājas briesmas, kā arī tie brīži, kad cilvēks ir pārliecināts, ka viņu nevēro civilizācijas morāles acs, cilvēka aktīvitātē pamostas viņa ikdienā snaudošais zvēru dārzs.

Caurmēra cilvēks, kaut arī padots nogrimšanai zvēriskā instinktu darbībā, ir stādāms augstāk ar savu atbildi jautājumam „kam dzīvojam?" Caurmēra cilvēks ne tikai vēlas paēst, padzert, dzīvot un kaut kā apģērbties, bet arī izcelt šo dzīves piepildījumu vēlamo veidu. Tā ir cilvēki, kas iegādājas mēbeles, tērpus, grāmatas, izvēlas kādu amatu vai profesiju, bet plānojums ikreiz ierobežojas ar atsevišķi izvēlētiem mērķiem bez iepriekš izdomātas saskaņas vai idejai pakārtotas kārtības dzīvē. Še illustrācijai piemērs: trimdinieks, asiņainas varas padzīts, atstāj savu dzimteni, solīdamies atgriezties atpakaļ atbrīvotajā dzimtenē, kaut vai „zemes būdiņā," bet, trimdas dzīvei ieilgstot, atsakās pat no savas pavalstniecības iespējamo priekšrocību dēļ. Nekritizējot pašu jaunās pavalstniecības pieņemšanu, jākonstatē gan ir acīmredzamā un neattaisnojamā nesaskaņa starp „zemes būdiņas" domu un pavalstniecības maiņu. Šāda caurmēra cilvēka atbildi jautājumam „kam dzīvot?" diktē acumirklīgs mērķis, vai pavisam šaurs redzes loks (piem. naudas krāšana), t. i. dzīvošanai nav vai ir pavisam niecīgs kāpinājums idejiskā plāksnē.

Bet būs arī caurmēra cilvēki, kas ies daudz tālāk. Atsevišķo mērķu izvēle gan paliek, bet tā ir tikai saskaņīga daļa no kādas lielākas izvēles. Atbildēt jautājumam „kam dzīvot?" še jau nozīmē izdomāt mērķtiecību, kurā ikkatra faze un detaļa pantato ieskatīto dzīves izpratnes teorēmu. Bet cilvēks nekalpo teorēmai. Tāpat kā ne saules, ne elektrības gaisma pati dara darbu, bet eksistē kā būtiska sastāvdaļa ikvienam veikumam, tā arī dzīves izpratnes teorēma ir būtiskā atslēga atbildei jautājumam „kam dzīvot?" Bet cilvēki un visa cilvēce maina teorēmas. Tās gan ir atsavinātas no nereducējamā patiesības mēroga, bet cilvēka dvēsele, kura ir brīva no jebkādiem saprāta atrasinājumiem, ne katrreiz ļaujas ierobežoties statiskās formās. Tā ne partijas, ne organizācijas, ne valsts iekārtas, nerunājot nemaz par mazākām apvienībām, nevar ar saviem idejiskiem principiem un to praktisko īstenošanu pilnīgi apmierināt neviena cilvēka pārliecību. Vispārināto dzīves teorēmu ļaunums ir to kompromisa raksturs. Cilvēka faktiskā aktīvitāte nedzīvo kompromisos, bet gan jaunradītās atklāsmēs (ne atrasinājumos). Tikai savas aktīvitātes starpbrīžos cilvēks atvelkas atpakaļ kā kurmis alā paredzētās vispārinātās teorēmās t. i. kļūst par neapzinīgu līdzskrējēju aktuālam dzīves sauklim. Noslēdzot šo apcerējumu par idejiski noskaņoto caurmēra cilvēku, jāuzsver, ka tas, tāpat kā mākslinieks, iecer gleznu ar sīkākiem un lielākiem krāsu plankumiem tā, lai sasniegtu gara acīm iztēloto atveidu. Šādu cilvēku dzīvi nosaka ideja, kurā tie gūst savu piepildījumu, vai arī nomirst nekā nepanākuši, bet tomēr visā dzīves posmā idejiskō spēku stiprināti.

Šis apcerējums nebūs pilnīgs, ja neatzīmēšu, ka cilvēka eksistenciālai īstenībai nav tikai darbības aktīvā forma. Tā sevī ietver arī atgriezenisko formu, kad cilvēks sevī traģiski pārdzīvo padotību nāvei un iznīcībai un verdzību kļūdainai pasaules patiesībai. Cilvēks sāk pārdomāt labprātīgo novēršanos pašam no saviem eksistenciāliem dotumiem un reizē jūt sevi trakojam nepiepildītus, tikai grūti apslāpējamos dzīvības instinktus. Tā ir pašrefleksija, kad cilvēks ieskata pats sevi tās pašas teorēmas gaismā kā objektu pasauli. Tas modina šaubas, traģisku neticību, nesaskaņas ar sevi un visu pasauli, bet, ja cīņa uzvarēta, sasniedz arī brīnumainu, varenu ticības un paļāvības sajūtu Dievā. Nav tādēļ tālu jāmeklē atbilde jautājumam „kam dzīvojam?" Tā ir ietverama patiesībā, ka Dievs ir mīlestība. Tam mēs dzīvojam un, lai dzīvotu, arī mirstam.

Pasaule ir maza, zemes lode apaļa

Pavasaŗa ieskaņas Jaunzēlandē

VĒSTULE L. AM. NO AUKLANDES

Kad skumjā zemes lode pievērš savu sērīgo vaigu dzīvības devējai saulei, tad pat Jaunzēlandē — pēc ļaužu nostāstiem, laimīgākā salā pasaulē — sāk mosties nerimtīgās alkas pēc neikdienišķā. Kā sauktas, tad tiek rīkotas viena skate pēc otras; gan elegances skates, gan arī citas, īpatnākas. Pēdējās varētu ierindot arī Auklandes YWCAs gads kārtējos Pavasaŗa svētkus, kur jau trīs gadus no vietas daiļš Bārtas tautastērps saista pēcpusdienas sanāksmes viesu uzmanību, izpelnoties komplimentus raibo rakstu nezināmai rakstītājai, kas dzīparus jo rūpīgi kopā likusi vairāk nekā pirms pussimts gadiem. Pirmo gadu šo krāšņo tērpu līdz ar tā valkātāju uzņēma un ievietoja YWCAs gada grāmatā, kas tiek izplatīta plaši un tāli, lai propagandētu sadarbību un tieksmi uz dziļāku sadzīves izpratni. Laikrakstu recenzijās allažiņ pieminēts arī Latvijas vārds. Jāsaka, ka Starptautisko lietu sekretāre Mrs Pauline Price, pati uzņēmīga ceļotāja Malajā un tālāk, izrāda lielu interesi pret ieceļotājiem no Baltijas valstīm, kā lektorus varaka kursos piesaistot tēlnieku N. Maulicu kokgriešanā un valodnieci L. Maulicu valodās (kur, starp citu, mācījusies arī JZ uzlēcošā koloratūras zvaigzne Mina Foleija, kas pirms gada izcīnīja Italijas valdības stipendiju, sacenšoties ar simts citiem kandidātiem). Tā lēnā garā un klusībā notiek šīs zemes iekaŗošana uz kultūras bazes. Taču šeit — tāpat kā citās nozarēs; brīvās profesijās un tirdzniecībā, ieceļotājiem ceļš tik viegli nepaveras, atskaitot sevišķas laimes gadījumus, kādus varētu uz pirkstiem saskaitīt. Lielais vairums iegrimst pelēkā pieticībā, zūdoties par savu rītdienu daudz vairāk nekā par garīgo stingumu zem dienvidu zvaigznāja.

Nebūsim pārāk lieli optimisti un neiedomāsimies, ka šeit augstā cieņā un godā ir tas, kas kaut ko prot un var, ko cits nevar un pat nesaprot. Tas tā nebūt nava. To mēr atplaiksnī reti mirkļi, kad rodas illūzija, ka varbūt kaut kur un kaut kad atkal reiz cēlām mākslām veltīti zūdoši brīži kļūs jūsmīga īstenība; ka vēl reiz sirds strauji pukstēs, atskaitot Čaikovska Gulbju ezera uzvertīrai vai Madame Ninon Vallon sonoram altam, kas gan nepieblīvēja šejienes Town Hall koncerta zāli ar klausītājiem, gluži vienkārši tāpēc, ka, lūk, slavenā „diva" nebija papūlējusies iemācīties angļu mēli, un dziedāja savējā.

Tieši pirms divi gadiem šeit viesojās latviešu baletdejotāja Vija Vētra no Sidnejas ar Vīnes ekspresīvās dejas trupu, Ģetrūdes Bodenvīzeres vadībā. Patīkama nejaušība šķitās apštāklis, ka tieši Vijas vijīgais stāvs māja pretim no dabiska lieluma reklāmām, kas vēstīja viesizrāžu ierašanos.

Ir jauns pavasars un „tui" saime knābā mūsu dārza zaļumus, netaupot dzīves dārdzības apkaŗošanas nolūkā dēstītos dārzājus. Pie labas gribas var aizsapņoties līdz smilšu kāpām Dzintarjūras krastmalā, ja vien aizveŗ acis un ļaujas pusdienas svelmei. Bet šovakar ir izcils notikums — pēc pieci gadiem JZ atkal apmeklē Borovanska balets. Gods, kam gods nākas — cariskās Krievijas klasiskā baleta tardicijas sazarojušās visās pasaules malās un no Austrālijas met ēnu arī uz mūsu pusi. Atmiņā atmirdz Gulbju ezera izrādes Maskavas Lielā teātrī, kur, likās, noritēja sakrālā darbība — garš vakars veltīts vienam darbam. Toreiz netika žēlots ne kostimērijai, nedz dekorācijām. Tagad viss padots taupības žņaugiem, kāpēc tērpi un skatuves iekārtojums ir tikai viduvēji. Un gaužā steigā čigānietei sarkanā samtā bija aizmirsies aizpogāt svārciņus! Ja, nevērība ieprētim detaļām — tā ir laika zīme. Ko gan par to teiktu lielo skatuvju valdnieki! Tās pašas nevaļas pēc, vai arī lai negarlaikotu publiku ar vienmuļību, programmā ietelp trīs numuri — cēliens no Gulbju ezera, tad Stravinska Petruška (pirmoreiz JZ) un Leonida Mjāsina Zilā Donava (kas, diemžēl, uz skatuves bija tikpat pelēka kā īstenībā, tādā kārtā bez žēlastības laupot ticējumu, ka Donavai taču jābūt zilai, tāpat kā Vīnei līksmai un parīzietei šarmantai! . . .). Vairums dejotāju Borovanska ansamblī ir austrālieši un briti, kā arī daži dāņi un viens čechs.

Šis Miro Zloks ar sāpēs izvagotu seju à la traģiskā Vertinska maskā, tēloja mūžīgo klauna traģēdiju — viņa sirdsdāma aiziet ar citu, kam biezāks naudas zutenis vai arī goda vieta sabiedrībā. Lelli dejoja jaunzēlandiete Pegija Sagere, kas 12 gadu izglītojusies ārzemēs. Velti gaidījām krievu jarmarkas raibumu un ugunīgo tempu. Tikai lēts moderns kretons plandījās uz skatuves. Garāmejot verētu piebilst, ka pērn uzvestā Jautrā Atraitnē gan galveno lomu tēlotājiem bija sagādātas greznas tualetes, kas vietumis atsvēra citus apstākļus. Lai nu kā, His Majesty's teātra nams bija pilns līdz pat „paradīzei," kā franči dēvē augstāko galeriju. Tikai mākslinieki nesaņēma cita sajūsmas apliecinājuma, kā vien ovācijas; nedz ziedus, nedz citādas veltes šeit nemēdz dāvāt.

Borovanska trupa viesosies Jaunzēlandē divus mēnešus galvenos centros. Prieks baudīt un salīdzināt. Tikai slepas pārdomas izvilina jautājumu: Kur palikuši mūsu talanti? Saskarē ar ārpasauli arī viņi būs guvuši jaunu spraigumu un gatavību, ja nebūs saļimuši, laužot pretestības. Kādā franču žurnālā lasu apcerējumu par savdabi baletomanu markīzu de Cueva, dzimušu Santjāgo pilsētā Čilē, vēlāk baleta direktoru Montekarlo un Rokfellera znotu. Viņa mākslas mīlestība un finances tam līdzējušas īstenot mūža sapni — sastādīt vienu no teicamākām baleta trupām pasaulē, kur 45 locekļu sastāvā ietelp arī kāds latvietis, līdzās septiņām citām tautībām!

Par spīti ilgām virsstundām, lekcijām universitātē un lielajiem atstatumiem, arī vairāki tautieši bija ieradušies izrādē, agrā rītā garā astē izstāvējušies. Vai tā nav spoža liecība, ka mūsu ļaudis spēj izrauties no apatijas tīkliem un meklēt spirdzinājumu tik pārliecīgā dailes nozarē, kā klasiskais balets?

Ka pasaule ir maza un zemeslode apaļa, tas lieku reizi pierādījās kuluāros garajos starplaikos, kad mūsu viesis no ASV Āboliņš, nejauši saskrējās ar senu paziņu no Dānijas laikiem Vanagu, tā kā valodas tūliņ raisīt raisījās. Kaut kur tuvumā manījām Vēru Vītoliņu, kas savā gādībā bija ņēmusi Gravu junioru. Un tā vēl viens otrs pašu cilvēks mums līdzi smējās un smeldza, kad aizkars šķīra izdomas valsti no sūrās īstenības.

Lidija Maulica

Auklandē, 1952. g. septembrī.

Toronto sarīkojumu kalendārs

Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7.30 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē Toronto Latviešu Nacionālais teātris: E. Skujenieka komēdija Diriģents (atkārtojums) M. Bērziņas režijā.

Svētdien, 12. oktobrī, pl. 4 pp. DV teātris Kanadā rīko Jāņa Jaunsudrabiņa vakaru. Referēs Velta Toma.

Svētdien, 19. oktobrī, plkst. 6 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē brīvmākslinieces, dziedātājas Līnas Karlsones (no Montreālas) koncerts. Programmā latviešu dziesmas un operu ārijas. Pie klavierēm: Edīte Timermane.

Sestdien, 1. novembrī, pl. 7.30 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, Toronto Latviešu Biedrības Drāmatiskais ansamblis K. Miķelsones luga — Slinkā sieva (atkārtojums) A. Vilkanča režijā.

Citi sarīkojumi:

10. okt. — DV organizācijas gada svētki.
31.okt. — TSK sarīkojums.
14.nov. — Kopējs Mārtiņu vakars (TLB, DV, TSK).
26. dec. — TSK sarīkojums.

Sestdien, 18. okt. plkst. 19 vakarā sv. Andreja baznīcas lielajā zālē 1. Gaujas gaidu vienība un 72. Rīgas skautu vienība rīko latvisko tradiciju vakaru. Ievada referāts par tematu Draudzība lasīs māc. A. Čops. Pēc priekšnesumiem dejas un rotaļas. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Tīrais atlikums veco ļaužu aprūpei Vācijā.

1953. g. 9. janvārī Dainas koŗa 3. gadu svētku koncerts-balle.

Sakarā ar Toronto latviešu organizāciju vienošanos, lūdzam pieteikt LA red. visus paredzētos sarīkojumus reģistrēšanai.

JAUNATNES KURSI TORONTO

TLB Jaunatnes kursu lekciju cikla atklāšanas akts svētdien, 12. okt., pl. 14.00 sv. Andreja baznīcā. Turpat jaunu kursantu uzņemšana 13.30. Lekcijas notiks katru trešdienu sv. Andreja baznīcā pl. 19.15. TLB

DARBS un BEZDARBS

Kas varētu palīdzēt sagādāt darbu invalidam Nikolajam Žurkinam, lūdz rakstīt uz adresi 136 Walmer Rd., Toronto, Ont., vai zvanīt pa tālr.: KI 9185. Prot grāmatvedību, kā arī biroja darbu, un prot arī atslēdznieka darbu. Ir ar mieru strādāt katru darbu, kas darams sēdot, jo Ž. ir paralizētas kājas.

MŪSU PIENĀKUMS

Kad 1945. g. decembrī Cedelghēmas gūstekņu nometnē, Beļģijā, radās Daugavas Vanagu organizācija, tad neviens nevarēja pateikt, cik lielu atsaucību un sekmes šī organizācija gūs nākotnē.

Tagad, kad jau aiztecējuši gadi, varam dot zināmu vērtējumu. 1946. g. 21. maijā noskranduši un izbadējušies, bet garā moži, pēdējie latviešu cīnītāji iznāk no Cedelghēmas sprosta.

74 latviešu zēni palikuši Flandrijas purvājā un daudzi vēl šodien vārgst slimnīcās un guldīti svešu zemju kapsētās, bet dzīvi palikuši nes tālāk Daugavas Vanagu idejas un garu.

Daugavas Vanagi, izklīduši brīvajā pasaulē, ir pašaizliedzīgi veikuši un veic aprūpes, kultūras un idejisko darbu. Šai darbā blakus cīnītājam redzam latviešu māti, kura pašaizliedzībā un sirsnībā sevi ziedojusi šo mērķu īstenošanai, redzam cienījamus sirmus tēvus, kuŗi daudzkārt stāvējuši sardzē par Latvijas brīvību, un redzam jaunas meičas, kuras kādreiz mīļām rokām šūpulī kārs jaunajai latviešu audzei.

Ikviens latvietis, kura sirdī glabājas tās idejas un mērķi, par ko cīnās Daugavas Vanagi, atradīs veidu un ceļu, kā pielikt arī savu palīdzīgu roku šajā darbā.

Pat citu zemju attiecīgās iestādes un personas sniegušas palīdzīgu roku mūsu tautas liktencīņā.

Daugavas Vanagu darbs ir atzinīgi novērtēts, bet neaizmirsīsim, ka mūsu cīņa nav galā un nebeigsies, līdz kādā dienā varēsim kāpt brīvās dzimtenes krastā.

Uz mums gaida un cer dzimtenē palikušie un vergu gaitās izdzītie brāļi, mūsu māsas, mātes, tēvi, sievas un bērni. Uz mums gaida un cer aizsautie Vanagi, bārini un vecāki, kuŗu aizgādnieki sadega kauju ugunīs uz tērzemes brīvības altāra.

Nepievilsim viņus.

Tādēļ no Anglijas iebraukšie lai ar tādu pašu uzupurēšanos pieliek savu pašaizliedzīgo roku kopīgam darbam, kā viņi to darīja Anglijā.

Neaizmirsīsim, ka visu to pienākums, kas zem Latvijas karoga stāvējuši un Latvijas karogam aug, ir gādāt un rūpēties, lai sarkanbalsarkano Latvijas karogu neaptraipītu varētu pārnest atpakaļ dzimtenē.

Daugavas Vanagi, sasauksimies! Ž. Bukovskis

KANADĀ

SAGAIDĀMA GAĻAS CENU KRIŠANA

Tā kā Kanadas valdība atbalsta cenu pazeminājumu liellopiem un cūkām, liellopu un cūkgaļu cena tekošā gada rudenī un ziemā kļūs lētāka. 10 centu cenu pazeminājumu, ko „ķēžu" veikali nekavējoties iedzīvināja, sekojot valdības paziņojumam, kautuves un pircēji uzlūko „tikai par sākumu". Cenām jākrīt, viņi saka, daudz lielākos apmēros.

Gleznotājs J. Tīdemanis nākošā gada februārī paredzējis sarīkot izstādi kanadiešu publikai Toronto.

LNAK valdes pr-dis I. Žīgurs ar bij. biroja vadītāju V. Kaliņu šais dienās apmeklēja Imigrācijas departamentu, lai pārrunātu individuālās ieceļošanas iespējas Kanadā. Pēc sarunas ar attiecīgās iestādes vadību, radušās cerības par individuālu ieceļošanas iespēju izkārtošanu.

Dubultkvartets Kalvis tuvākā laikā koncertēs Sadberijā latviešu un arī angļu publikai. Koncertu organizē angļu „Draudzības klubs", kas augstu novērtējis Kalvja sniegumu, un solas ar latviešu komponistu darbiem iepazīstināt arī angļu sabiedrību.

Parallēli šim koncertam Kalvis cītīgi gatavo garīgā koncerta programmu; atskaņos vecmeistaru un moderno komponistu baznīcas dziesmas. Par Kalvja pēdējo koncertu Londonā (Ont.) vietējie laikraksti ievietojuši ļoti atzinīgas atsauksmes.

The London Evening Free Post, 18. augusta numurā raksta:

Dziedādami pārmaiņus spēcīgi un līriski, parādīdami intelliģenci un labu mūzikalitāti savas dzimtenes Latvijas kompozīcijās, 10 dziedātāji, skaistā izpildījumā koncertēja William's Memorial auditorijā. Koncertu rīkoja Londonas Latviešu Kopa. Šis kocerts sevišķi parādīja, ko ieguvusi Kanada uzņemdama immigrantus no Latvijas, jo dziedātāji bija no Toronto, vīri no dažādām profesijām un arodiem, kam mūzicēšana ir „hobby". Šai zi-pā viņi iekļaujas lielajā kanadiešu mūzicētāju saimē.

Koncerta vērtējums bija augsts. Kalvis ir būtībā vīru dubultkvartets ar diviem papildus dziedātājiem, kas kvartetam dod iespēju atskaņot tādas kompozīcijas, kas prasa vai nu spēcīgākas balsis, vai arī lielāku kuplumu ansamblī. Atsevišķas balsis pašas par sevi nebija izcilas, vājums manāms pirmo tenoru grupā. Bet individuālu talantu trūkums tika kompensēts ar labu ansambļa darbu un intelliģentu pieeju, kas padarīja katru dziesmu mākslinieciski.

Latviešu komponistu darbos atspoguļojas vācu un krievu mūzikas iespaidu sadursme.

Dziesma par Baltijas jūru, piemēram, bija tuvu radniecīga Volgas strūdzinieku dziesmai (?! red.). Pāris grūtās dziesmās kvartets meistarīgi veica sarežģītus ritmus, kādā citā tika brīnišķīgi izcelti kontrapunkta efekti. Dažas Kanadā uzrakstītās dziesmas (Norviļa) bija ievērojamas ar savām grādācijām, kas bija panāktas ar kāpjošiem toņiem un pieaugošu stiprumu.

VANKUVERA RUDENS ROTĀ

Sāk jau uzpūst vēsā rudens elpa, biežāk izkāpj miglas sieva no lielajiem ūdeniem un atnāk padižoties ar saviem miglas lindrakiem pa Vankuveru.

Koki tērpjas purpurā un rudens zeltā, dārzus rotā košas rudens puķes, bet arī rozes nebeidz raisīt skaistos ziedus. Likst pīlādži augļu nastā, krīt kastaņi paukšķēdami, un bērni sacenšas brūno kastaņu ābolu meklēšanā, bet vāverītes čabinās lazdu krūmos, meklēdamas gatavos riekstus, kas neturas vairs savos zaļajos krēslinos.

Tā saulainās dienās bērniem ir savs prieks ,bet, kad miglina sījā, arī sēnotāji priecājas. Sēnes it kā lielā steigā spraucas rindām vien no zemes ārā.

Nu kā lai paiet garām sēņu saimei? Es krītu kārdināšanā un salasu sēnes garšīgai maltītei.

Laiks turas patīkams un rāms — īstas zelta rudens dienas. tik ausīs velti pūlās saklausīt kaut kur kulmašīnas dūkšanu, dzērvju klaigas un ganu gavilēšanu.

Svešās tālēs raugās skati, bet domas bieži aiziet sērst uz mājām.

Aizsila Zīlīte

LATVIJAS KONSULĀRIE PĀRSTĀVJI KANADĀ:

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto. Tel. WA 1688
320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU VĒSTULES

GRĀMATA PAR MALĒNIEŠIEM

Izlasot Latvijas 3. un 6. sept. numuros nodalījumu Trimdas saulainās un ēnas puses, atmiņā uzpeldēja stāstiņš par malēniešiem, kur brašie Malienas rātskungi uzcēluši sev jaunu rātsnamu, bet piemirsuši šai gaismas pilij iebūvēt logus un gaismu nesuši ar maisiem iekšē. Tādu iespaidu atstāj Saturna atstāstītā ALAs valdes pēdējās sēdes norise. Par O. Liepiņa ierosināto piemiņas plāksnes novietošanu K. Ulmanim pacēlušies uzmanīgi iebildumi, vai tas neradīšot „iekšpolitiskus sarežģījumus." — Var pieņemt, ka nākošā valdes sēdē, sakarā ar krievu-žīdu presē iesākto „akciju," pie „iekšpolītisko sarežģījumiem" mēģinās pieskaitīt arī „ārpolītiskos". Var gan atgādināt neuzmanīgajiem „rātskungiem," ka visas tautas ir cēlušas un ceļ dižus pieminekļus saviem ievērojamiem gara darbiniekiem, varoņiem un valstsvīriem, nerēķinoties ar viņu politisko stāju.

Tai pašā sēdē, runājot par jaunatni, trīs sēdes dalībnieki lūguši, lai teikumā „Latviešu jaunatne augtu uzticībā Latvijai" strīpotu vārdus „uzticībā Latvijai."

Vai tiešām tik tālu mēs esam nonākuši savā mazvērtības apziņā? Vai tās būtu 700 gadu verdzības pēdas, par kurām kāds mācītājs nesen runāja Kanadā?

Var tikai priecāties par sūtņa J. Feldmana noteikt stāju abos jautājumos!

Mēs, būdami Latvijas pavalstnieki, baidāmies būt uzticīgi Latvijai, bet ukraiņu skautu, šeit dzimušo Amerikas pavalstnieku, zvērests sākas ar vārdiem: „Darīšu visu, kas manos spēkos, lai būtu uzticīgs Dievam un Ukrainai." Vai arī, kā to nesen Amerikas Balsī deklarēja viens no redzamākiem ukraiņu darbiniekiem, Amerikas pavalstnieks, D. Galičins: „Lojālitāti Amerikai, darbu Ukrainas brīvībai."

Ja kādreiz balsot par malēniešu rātsvīru sēdēm, bija jāsmejas, tad te, lasot ALAs valdes vīru runas, sirdī iezogas skumjas un šaubas par latviešu tautas nākotni. Beigās gribētos jautāt, kāpēc kongress un valdes sēžu atreferējumi netiek publicēti presē? Trimdas tautai taču jāzina, ko runā un lemj viņu vēlētie pārstāvji.

J. S.

KĀDS APLAMS RAKSTS PAR MEDICĪNAS JAUTĀJUMIEM

Dabaszinātnieks V. Bojārs Latvijas Amerikā 24. sept. numurā savā rakstā par sirds bendētājiem līdzekļiem pasaka dažu patiesību par smēķēšanas un kafijas lietošanas kaitīgumu, bet tur lasāmas arī daudzas aplamības:

Pīpošana nenoliedzami ir kaitīga veselībai (veicina ne tikai asins vadu pārkaļķošanos, bet arī kuņģa čūlas un citu ilgstošu slimību izcelšanos, kaut arī dažu cilvēku veselība tik laba, ka tos pat nikotīns nevar pieveikt. Taisni noziedzīgi ir pīpot telpās, kur uzturas citi cilvēki, kas spiesti ieelpot saindēto gaisu. Bet jāieteic dabaszinātniekam iedzert tasi kafijas, iekāms tas atkal stāsta par lietām, par kurām tas tikai kaut ko dzirdējis. Pēc kafijas lietošanas skaidrāk risinās domas, un to uzskata par gara darbinieku dzērienu, kas tiem palīdz strādāt ilgāk, vairāk un nereti arī labāk. Nav noliedzams, ka kafija, ilgstoši lietāta, novārdzina kā cilvēka sirdi, smadzenes un visu miesu, sevišķi ar to, ka apklusina brīdinātāju, atpūtu prasītāju izjūtu — nogurumu, kas atgādina, ka laiks atpūsties. Sevišķi kaitīgi kafiju lietot cilvēkiem, kam augsts asins spiediens. Bet tā ir gaumes lieta, vai kāds vēlas tikai zem ogļēm kvēlot, vai degt ar gaišu liesmu. Katrā ziņā ieteicams katram dabaszinātniekam, kas grib rakstīt par medicīnas jautājumiem, iepriekš iedzert krietnu krūzi kafijas. Nevar taču stāstīt tādas trakas aplamības, ka medicīnā „izlieto kofeīnu nervu nomierināšanai, labam miegam, sāpju remdināšanai." Esot pat zināms, ka pēdējā laikā to aizstājot ar morfiju. Lāga dabaszinātnieks nu nokļuvis pavisam purvā. Sen, sen lietoto morfiju, kas bīstama inde, gan cenšamies aizstāt ar citiem nekaitīgākiem pretsāpju līdzekliem. Pie saindēšanās ar morfiju var arī kofeīns (šis tik daudzos gadījumos noderīgais asins rinkošanas un smadzeņu uzmundrinātājs) būt liels palīgs dzīvības glābšanai. Kofeīnam ir taisni pretēja iedarība nekā morfijam. Iespējams, ka autoram sajaukuši iedzieni par kofeīnu un kokaīnu. Pēdējā kafijā nav, un to tagadnes medicīna lieto pavisam reti, bet arī kokaīnu (bīstama inde, ko lieto sevis apdullināšanai narkomāni — kokainisti iešņaucot nāsīs!) nevar salīdzināt ar morfiju vai vienu ar otru aizstāt.

Ja dabaszinātnieki vēl domā rakstīt par medicīniskiem jautājumiem, tad tiem katrā ziņā prāts jānoskaidro ar krūzi kafijas un — var arī uzpīpot vienu cigareti, lai mazā reibulītī nebūtu kauns rakstīt par lietām, kas tiem svešas.

Prof. Dr. med. N. Vētra

DAUGAVAS VANAGI

PAZIŅOJUMS

1) DV Toronto nodaļas valde paziņo, ka sākot ar š. g. 1. oktobri nodaļas kasieris un nama pārvaldnieks sastopams otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. WA 0792 redakcijas telpās. Turpat var izdarīt visus maksājumus, ziedojumus, kā arī laikraksta Latvija Amerikā pasūtināšanu.

2) DV Toronto nodaļa uzaicina visus biedrus uzdot adresu maiņas DV grāmatnīcā, tel. TR 1653 vai arī DV Toronto nodaļas dežūras laikā, otrdienās un ceturtdienās no pl. 6—8 vakarā, tel. — WA 0792. Turpat saņemamas arī neizņemtās biedru kartes.

3) Galda tenisa spēlētājiem, sākot ar š. g. 1. oktobri, katru trešdienu, no pl. 6—10 vakarā DV namā biedru rīcībā galda tenisa galds ar piederumiem. Bumbiņas jāiegādājas pašiem.

ZIEDOJUMI

Latviešu kaŗa Invalidu Nama iegādei Vācijā ir ziedojuši:

$10.00 E. Janišs; $5.00 N. Grīnbergs; $266.00 DV Toronto nodaļas savāktie ziedojumi; $100.00 DV Toronto nodaļas ziedojums no nodaļas līdzekļiem; $100.000 LNAK ziedojums; $10.00 Ādolfs un Armands Ķēleris; $5.00 V. Skulte; $5.00 kaŗa inv. Plēsuma ģimene; $12.00 K. Lielais; $108.50 DV Niagaras nod. savāktie ziedojumi, kurus zeidojuši: $5.00 P. Treijers; $3.00 P. Ruņģis; $2.00 P. Menska; $2.00 H. Menska; $3.00 H. Lapiņš; $5.00; J. Mazburšs; $2.00 V. Kalniņš; $2.00 S. Timšans; $2.00 A. Bukults; $5 A. Bečs (Niagara Falls ASV); $2 A. Timšāns; $2.00 N. Tiltiņa; $2.00 V. Šķidra; $2.00 E. Bērzpumpurs; $2.00 I. Brūklis; $2.00 L. Šteinbachs; $2.00 E. Ūdris; $2.00 P. Čeŗnavskis; $1.00 R. Kaufmanis; $10.00 Andrejs un Erika Šteinbachi; $3 A. Gaillītis; $2.00 H. Leitis; $3.00 N. Pļavinskis; $3.00 A. Pļavinskis; $2.00 Ed. Ozols; $1.00 J. Reiniš; $1.00 J. Andžāns; $3.00 A. Ivsiņš; $1.00 V. Krūmiņš; $1.00 K. Straume; $1.00 H. Kalniņš; $0.50 Jack Sort; $0.50 J. Budinkus; $1.00 E. Siliņš; $1.00 V. Valka; $2.00 S. R. Kalniņš; $1.00 E. Klasons; $1.00 G. Lazdiņš; $3.00 A. Zvaunis; $1.00 L. Timuška; $1.00 V. Gabrušs; $1 Br. Ivsiņš; $1.00 K. Šlessers; $0.50 O. Lancmanis; $0.50 M. Mukāns; $1.00 E. Kārkliņš; $1.00 L. Linde; $0.50 K. Taube; $1.00 V. Lapiņš; $5.00 A. Tīrums; $5.00 A. Tīrums; $1.00 R. Grigors.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $2.696.07.

Grūtdieņu aprūpei ziedojuši:

$2.00 N. Saulīte Nfld.; $20.00 S. Pērkons; $64.47 DV Toronto nodaļas savāktie ziedojumi; $2.00 O. un A. Bamberu kārtējais mēneša ziedojums; $5.00 V. Skulte — invalidu atbalstam; $34.50 DV Niagaras nodaļas savāktie ziedojumi, kurus ziedojuši; $1.00 J. Aveniņš; $2.00 P. Ruņģis; $1.00 H. Menska; $2.00 A. Bečs (Niagara Falls ASV); $1.00 V. Šķidra; $2.00 L. Šteinbachs; $1.00 E. Ūdris; $1.00 P. Čeŗnavskis; $5.00 Andrejs un Erika Šteinbachi; $1.00 K. Straume; $1.00 H. Kalniņš; $0.50 Jack Sort; $0.50 J. Budinkus; $1.00 S. R. Kalniņš; $0.50 E. Klasons; $0.50 G. Lazdiņš; $2.00 A. Zvaunis; $1.00 L. Timuška; $1.00 V. Gabrušs; $1.00 B. Ivsiņš; $1.00 K. Šlesers; $0.50 O. Lancmanis; $0.50 M. Mukāns; $1.00 A. Tīrums; $1.00 R. Grigors.

(Nobeigums 6. lpp.)

VĀRDS LATVIEŠIEM LNAK VĒLĒŠANU JAUTĀJUMĀ

LNAK PADOMES VĒLĒŠANAS

Drīz būs pagājuši divi gadi kopš tā brīža, kad ievēlējām augstāko pārstāvību Kanadā dzīvojošiem latviešiem — LNAK Padomi. Tās pilnvaru laiks notek, un tādēļ vēlēšanu komisija mūs atkal aicina uz vēlēšanām. Nebūtu šeit ko runāt, nedz ko rakstīt, ja šis demokratiskais iestādījums — vēlēšanas pie mums noritētu kaut cik pieņemami. Diemžēl, tas tā nav. Jo vairāk mūsu dzīve ārpus dzimtenes ieilgst, jo jaunāk. Kad vēlēšanu diena tuvojas, ar bažām raugāmies: cik būs to, kam rūp mūsu kopējo mērķu īstenošana. Dabiski, ka tādos apstākļos rodas jautājums, vai šāda mūsu rīcība resp. pasivitāte, ir pareiza, un ja ne, tad kādas tai sekas.

Mēs dzīvojam demokratiskā pasaulē un vienmēr esam apgalvojuši, ka esam demokrati un gribami tādi būt. Patiešām tā tas arī ir, jo būtu par daudz traģiski, ja mēs citādi domātu, kur mūsu senči, tēvi un dēli, arī meitas tik daudz asiņu un asaru lējuši, lai mūsu tautai gūtu brīvību, t. i., demokrātiju. No savas zemes esam izdzīti, bet taču tā vēl ir mūsu laime, ka mēs šobrīd varam dzīvot demokratiskos apstākļos un elpot brīvu gaisu. Ja tas tā, tad mums arī vienmēr būtu jābūt skaidrībā ko demokratija no mums prasa, kādi ir tās demokratiskās kārtības pienākumi, kas pašu interesēs jāpilda bez ierunām.

Viens no vissvarīgākajiem demokratiskās kārtības pamatnoteikumiem pastāv tiesību tālāk nodošanā. Mēs visi 11.000, vai vairāk, Kanadā dzīvojošie latvieši nevaram tieši piedalīties mūsu mērķu īstenošanā tādēļ, ka tas tehniski nav iespējams. Tādēļ šis uzdevums obligāti uzticams atsevišķām personām. Tā tam ir jābūt, jo tā tas ir katrā demokratiskā iekārtā. Izejot no šī pamatnoteikuma, ir skaidrs, ka katram, kam pēc vēlēšanu noteikumiem ir vēlēšanu tiesības, tās jāizmanto. Ik viens, kas to nedara, nenoliedzami kaitē pats sev, tai latviešu sabiedrībai, kurā viņš dzīvo un līdz ar to arī visai latviešu lietai. Ar katru dienu mūsu dzīve kļūst smagāka, un tāpat arī tā nasta, kas jānes mūsu izvēlētajiem pārstāvjiem. Mēs patiešām varam būt laimīgi, ka starp mums arvienu vēl atrodas personas, kas šo nastu ir ar mieru nest visu mūsu labā un bez kurnēšanas, bet mums jāiegaumē, ka šāda griba var arī zust. Pats par sevi saprotams, ka šo nastu ir vieglāki nest tad, ja ievēlētai personai tiek dota lielāka uzticība un viņu atbalsta lielāks vēlētāju skaits. Tāpat kā karavīrs, ievēlētais pārstāvis ir drošs cīnītājs tad, ja viņam ir stipra aizmugure. Tādēļ mūsu neapstrīdams pienākums ir rūpēties par to, lai mūsu ievēlētiem pārstāvjiem būtu stiprs atbalsts, jo tas viņiem dos pietiekami spēka droši aizstāvēt mūsu intereses, un ieguvēji no tā būsim vienīgi mēs paši. Ja mēs tā nedarīsim, ja mēs apzināti, ar nolūku, vājināsim savu pārstāvību spēku, tās būs vājas cīnītājas, vai arī cīņu neizturēs. Būs tad citi, kas daris darbu viņu vietā. Zaudētāji būsim mēs, un velti tad būs skumt. Būsim arī tad pierādījuši, ka esam vāji demokrati, vai to nemaz neizprotam. Un, lūk, šie citi šodien tur grožus un pātagu savās rokās pār mūsu tautu, un vēl citi jau pacēluši balsis par „lielo nedalāmo Krieviju", lai saņemtu šos grožus un pātagu pēc tam, kad tagadējie tiranni būs padzīti. Vai šādos apstākļos mums nekas nav jādara?

Vai nav mūsu pienākums visiem saslēgties ar rokām un sirdīm vienā lielā ciešā organizācijā, kas varētu dot pienācīgu atbildi katram, kas tiko pēc mūsu zemes un tautas. Ja Dievs mums dotu šo saprašanu, mēs, ne tikai pienācīgi labi izkārtotu šos lielos jautājumus, bet tikpat labi arī ikdienišķos mazos jautājumus, kas skar mūs katru atsevišķi.

Bet mēs esam pasīvi, katrā ziņā, vairākums esam tādi, kas it kā turam par savu goda lietu neatbalstīt mūsu kopējos centienus. Kam tas nāk par labu? Taču ne mums, bet gan tiem augstāk pieminētajiem. Tikai viņu interesēs ir, lai mūsu rindas būtu retas, lai mūsu balss būtu vāja, un lai tā ar laiku pavisam apklustu. Vai šādos apstākļos ar loģisku nepieciešamību nav jāsecina, ka ar savu pasīvitāti mēs kļūstam par viņu klusiem sabiedrotiem, bet savai latviešu lietai esam pagriezuši muguru. Man šķiet, ka tagad ir laiks katram latvietim pārdomāt šos jautājumus un ieņemt atbilstošu stāju.

Pagājušajās jūnija dienās LNAK valde aicināja mūsu organizācijas apspriest grozījumus LNAK statūtos, un šīs apspriedes rezultāts ir pieņemtie statūtu grozījumi. Ar šiem grozījumiem ir panākts, ka mums ir nodrošinātas tiešas, aizklātas un vienlīdzīgas vēlēšanas. Te vairs nav nekā ko pielikt vai atņemt, jo katrā tālākā grozīšanas gadījumā šinī ziņā vienlīdzīgas vēlēšanas vairs nebūs. Šo apstākli mūsu organizācijas ir ļoti labi izpratušas. Statūtu grozījumi ir viņu pārstāvju ierosināti, un līdz šim nekādi iebildumi no organizācijām atklāti nav dzirdēti. Ar nožēlošanu jāpiemin kāda vērotāja raksts mūsu laikrakstā, ar kuru šie grozījumi statūtos tiek nokritizēti. Vērotājs nedod atbildi uz jautājumu, kā var citādākī nokārtot vienlīdzīgas vēlēšanas, nekā tas ir paredzēts statūtu grozījumos. Ne vienam nav pakalpots, jo nokritizētā vietā neparedz neko labāku vai pareizāku, un tādēļ, ar šo kritiku nevienam nav pakalpots.

Lasīju DV priekšnieka rakstu, kurā tiek celti iebildumi pret to, ka visiem vēlētājiem pirms vēlēšanām jānokārto dalības nauda LNAK $1.— apmērā vismaz par vienu pusgadu. Arī šis iebildums ir nepamatots. Katrā demokratijā, tā bija arī Latvijā, vēlēšanu izdevumus sedz vēlētāji paši, un tā tam jābūt arī pie mums. Starpība ir tikai tā, ka tur, kur darbojas valsts, valsts kasē arvienu ir uzkrāti līdzekļi no nodokļiem un citiem tautas ienākumiem, bet mums šeit vēl tādas rezerves neizdodas uzkrāt. Bet, mēs neesam tik nabagi, lai $1.— būtu par šķērsli piedalīties vēlēšanās. Kāds tautietis saka: „Katra savrupsološana pašreiz nozīmē dezertēšanu no cīņas lauka, kurā izšķiras mūsu, kā tautas, liktenis: būt vai nebūt". Ja tomēr uz šo savrupsološanu mūs spēj ietekmēt tikai viens dolars, tad tā ir mūsu gāra nabadzības apliecība.

1952. g. 28. septembrī

J. Preisbergs

VĒL PAR LNAK PADOMES VĒLĒŠANĀM

„Pie manis bija atnācis kāds tautietis. Uzdevu viņam jautājumu: Vai viņš sekos draudzes padomes aicinājumam un piedalīsies LNAK padomes vēlēšanās? Atbilde bija noraidoša.

„Dzīvoju Toronto jau trešo gadu" — viņš teica. „Esmu iestājies Latviešu Biedrībā, Daugavas Vanagos un latviešu draudzē. Esmu kārtīgi maksājis biedru naudas abām organizācijām un arī draudzei. Katru reizi, kad vākti līdzekļi grūtdieņu aprūpei, esmu devis savu ārtavu gan Latviešu Apvienībai, gan draudzei un Daugavas Vanagiem. Domāju, ka, pildot šo savu nacionālo pienākumu, drīkstētu sevī uzskatīt par apzinīgu un aktīvu latvieti. Kā tāds es gribētu gūt tiesības bez jebkādiem priekšnosacījumiem piedalīties arī tās organizācijas vadītāju izraudzīšanā, kas sakās pārstāvam visus latviešus Kanadā. Tomēr izrādās, ka esmu maldījies. Šīs tiesības man tiks dotas tikai tad, kad būšu iemaksājis vienu dolaru LNAK vēlēšanu komisijai — un pēdējā mani būs kvalificējusi par „tiesīgu" nodot savu balsi. Tas, ko es līdz šim esmu ziedojis — acīmredzot, mani nav ierindojis aktīvo latviešu skaitā. Nezinu, vai šāda trimdinieku šķirošana ir pareiza vai ne. Bet manī tā it kā aizvaino. Man nav žēl dolāra. Bet, ja LNAK grib pārstāvēt visus latviešus, tad visiem latviešiem jādod arī tiesības izraudzīt jauno LNAK padomi."

Domāju, ka mēs tiešām novērtējam latviešu trimdiniekus pārāk zemu, ja vadāmies ar uzskatu, ka nevēlēšanās kārtot LNAK biedru naudas kādu latvieti atturētu no LNAK Padomes vēlēšanām. Šīs atturēšanās iemesli gan laikam būs meklējami citā virzienā. Līdzšinējās LNAK Padomes locekļu vairākums vai nu nav varējis, vai arī nav gribējis šos iemeslus atrast un nopietni analizēt. Un taisni tamdēļ manuprāt, ļoti svarīgi dot balsošanas tiesības ne vien tiem latviešiem, kas iestājušies LNAK, bet arī tiem, kas līdz šim stāvējuši nomaļus un LNAK Padomē, varbūt, gribētu redzēt arī jaunas sejas un tādus virus, kam visplašākās trimdinieku aprindas ne tikai daži simti izteikušas savu uzticību.

Tuvojoties LNAK Padomes vēlēšanām Montreālas Latviešu organizācijas un Daugavas Vanagi ir pieņēmuši lēmumu kandidātu sarakstus iesniegt un vēlēšanās piedalīties tikai tādā gadījumā, ja balsotāji tiek atbrīvoti no prasītā dolara iemaksas — un— ja balsot var visi latvieši. Montreālā ir otrs lielākais latviešu centrs Kanadā. Un DV biedru skaits vēl nesen bija lielāks par LNAK dalībnieku skaitu. Vai būtu prātīgi, šo latviešu viedokli ignorēt? Vai vēlēšanas sasniegs savu mērķi, ja lielākais vairums lokālo organizāciju atturēsies uzstādīt savus kandidātus, un būs, piemēram, tikai viens kandidātu saraksts, ko iesnieguši tikai līdzšinējie LNAK atbalstītāji, un kur, nebūs pārstāvēts neviens no tiem, kas „domā citādi, kā mēs". No tiesiskā viedokļa pret to, protams, iebilst nevar, jo tiesības uzstādīt kandidātus nevienam nav liegtas. Bet no sirdsapziņas un tautas kopības viedokļa raugoties, mēs darītu nepareizi, ignorējot uzskatu, kuru, kā to liecina pašreizējā situācija — aizstāv respektējamas biedrības un organizācijas.

Manuprāt, nav svarīgi tas, vai Padomes vēlēšanas notiek mēnesi agrāk vai vēlāk. Latviešu lieta no tā daudz necietīs. Jāpiezīmē, ka apmēram viena trešā daļa no Padomes locekļiem 15. jūnijā sēdē, kad pieņēma līdzšinējo vēlēšanu kārtību, nemaz nepiedalījās. Vai tamdēļ tomēr nebūtu ieteicams vēlreiz rakstveidā aicināt Padomes locekļus izteikt savu viedokli par to, vai balsošanas tiesības ierobežojamas ar minimālā $1.00 iemaksu vai ne. Esmu gandrīz pārliecināts, ka, ievērojot sabiedrības pašreizējo noskaņojumu, padomes locekļu vairākums piešķirs balstiesības visiem latviešiem bez jebkādiem priekšnosacījumiem.

LNAK konsultants biedru lietās A. Svennes kungs rakstā par LNAK Padomes vēlēšanām norāda, ka katrai organizācijai vajadzīgi līdzekļi. Bet, es ceru, ka viņš man pievienosies, ja teikšu, ka nav gan nevienas respektējamas oragnizācijas, kas šos līdzekļus cer iegūt no balsotāju iemaksām, izraugot šīs organizācijas pārvaldi.

Dānijas vēlēšanu likums nosakot, ka vēlēšanās var piedalīties tikai tie pilsoņi, kas nodokli nomaksājuši līdz vēlēšanu dienai. Arī ASV krāsainie varot vēlēt prezidentu tikai tad, ja nomaksājot zināmu nodevu. Bet mēs nedzīvojam ne Dānijā, ne ASV. Mēs faktiski dzīvojam kādā bezrobežu valstī, kuras vārds ir Trimda. Un šajā valstī mums pat labāko demokratiju paraugi dažkārt nav īsti piemērojami. Ja mēs tiešām gribam respektēt demokratijas principus, tad mums arī LNAK Padomes sēdēs būtu jāvairās no nedemokratiskas rīcības, kāda pēdējā sēdē izpaudās tad, kad LNAK valde paziņoja, ka tā at sakās noorganizēt vēlēšanu priekšdarbus tādā gadījumā, ja no balsotājiem netiek prasīta $1 iemaksa un iestāšanās LNAK, kurā par dalībniekiem, spriežot pēc statūtiem, gan skaitās visi Kanadā dzīvojošie latvieši." Es nezinu tāda gadījuma, kad demokratiskās valstīs ministru kabinets atsakās veikt priekšdarbus jaunām parlamenta vēlēšanām, ja netiek ievēroti kādi īpaši valdības priekšnosacījumi.

Tikai pēc šāda LNAK valdes paziņojuma Padomes locekļu vairākums 15. jūnija sēdē pieņēma lēmumu par līdzšinējo vēlēšanu kārtību.

Ar šo rakstu neesmu vēlējies nevienu aizturēt no nākamajām vēlēšanām. Gluži otrādi, es vēlreiz gribētu aicināt visas latviešu organizācijas pēdējā brīdī meklēt kādu kompromisu, kas varētu sekmēt vēlēšanu labo izdošanos. Es baidos, ka, līdzšinējam stāvoklim turpinoties, LNAK no latviešu apvienības kļūs par latviešu biedrību ar mazliet plašāku darbības apjomu, kāds tas, piem., ir Toronto Latviešu Biedrībai. Pašas LNAK Padomes interesēs būtu just, ka aiz tās stāv lielāka morāliskā autoritāte. Līdzšinējais LNAK Padomes vairākums gan ieteicis LNAK valdei ieţ tai pašreiz norādīto ceļu. Bet pēdējā laikā pieredze rāda, ka trimdinieku vairākums atbalsta Padomes locekļu mazākuma viedokli vēlēšanu jautājumā. Un šādas parādības sekas var būt nevis LNAK darbības paplašināšanās, bet — apsikums.

Arnolds Lūsis

Br. Kalniņa — Pakalna — Dvinova koalicija

Iedrošināts ar Pakalna pretlatvisko rakstu krievu avīzē „Novoje Russkoje Slovo", pie vārda pieteicies mums naidīga raksta autors Dvinovs, par ko jau mūsu laikrakstā ziņojām. Dvinovs atsaucas uz Pakalna rakstu, nievājoši izsakās pret mūsu valsti, lietojot visādus melīgus apgalvojumus, starp citu, ka K. Ulmanis bijis bagāts lielgruntnieks ar plašiem sakariem armijā. Bet kroni visam uzliek raksta noslēgums:

Latviešu SS-viri jau 1941. g. ar sirdi un dvēseli kalpoja Hitleram un savu „atbrīvošanas darbu" sāka ar asiņainiem žīdu pogromiem Rīgā. Hitlera apbrunotie latviešu SS-viri cīnījās nevis par Latvijas brīvību, bet pildīja netīro policijas dienestu pie vāciem un izrādīja pie tam mežonīgu nežēlību. Nekādas citas „apbrunotās tautas" Latvijā nebija.

Tagad nu Bruno Kalniņš var priecāties par savas ilggadīgās mums naidīgās propagandas sekām. Mūsu trimdas saimes vairākums to visu tik viegli aizmirst nevar.

Sarkanais ģenerālis Br. Kalniņš komandē Zviedrijas latviešus

Liekas, nebūšu maldījies, ka vienu no lielākiem sašutumiem tautiešu visplašāko aprindu vidū izsauca ziņas par jaunkonstruēto Zviedrijas nacionālo padomi ar sarkano „ģenerāli" B. Kalniņu kā vicepr-di.

Es nevaru saprast un nevaru klusēt, nezinot, kādi velniškīgi spēki ir diktējuši pārējiem prezidija locekļiem sadarbību ar latvju tautas nodevēju un to no jauna atbalsta latvju tautas vienotā gara ārdīšanā. Katram latvietim un arī kaimiņu valstīm ir zināms, ka B. Kalniņa darbs demokratiskās Latvijas laikā nebija tautas un valsts zelšanas interesēs, bet gan pretējais.

B. Kalniņš savai karjērai un „kalpošanai" latvju tautas un valsts labā spilgtāko pierādījumu deva pirmā komūnistu okupācijas gadā — 1940. g. Viņš bija tikai viens, kas tūlīt ieņēma armijas politiskā audzinātāja vietu — „politruks" ar ģenerāļa pakāpi, un reizē arī Universitātē „profesora" grādu marksisma mācībā.

Cik „nevainīgi" viņš šos augstos amatus ir pildījis, par to ir ļoti daudz materiālu. Es šeit minēšu tikai 1950. g. beigās „Latvijā" publicēto latviešu pretestības kustības cīnītāja liecību, kas īsumā bija iespiesta arī „Brīvā Balsī" 1950. gada 22. dec., 1951. g. 12. janv. u. c. Tur lasām: „Sniedzam kādu interesantu vietu par autora satikšanos ar ģen. Goperu. Autors ir latviešu pretestības kustības dalībnieks V. Ozoliņš, un viņa liecība nodota zem zvēresta pie Londonas notāra B. V. Krosa, bet par faktiem, par bij. armijas politisko vadītāju „ģenerāli" Bruno Kalniņu pēc „Latvija" red. informācijas Ozoliņš zem zvēresta nodevis atsevišķu iecību pie notāra Krosa un Bredfordas tiesā. Abu liecību notariāli apliecināti eksemplāri deponēti Latvijas sūtniecībā Londonā un Vašingtonā."

Citā vietā lasām, ar kādu dokumentu Centrālcietumā ievietotiem virsniekiem ir bijis jāiepazīstas:

„Pirms akta sastādīšanas vēlreizi nolasīts Bruno Kalniņa iesniegtais 32 virsnieku saraksts, ik pie katra denuncētā apstājies (pratinātājs) un jautājis, vai Ltn. J. to agrāk pazinis. Pēc tam nolasīta sarakstam pievienotā apsūdzības lapa, uz kuras bijis Bruno Kalniņa paraksts. Zem šīs lapas bijis saraksts, kur parakstīties ikvienam denuncēto grupas virsniekam, ka apsūdzību lasījis. Ltn. J. tur parakstījies kā 24., kas nozīmēja, ka 24 no sarakstā minētiem 32 atrodas vai ir bijuši apcietinājumā."

Visu šo identisko ziņu ticamību vēl pavairo tas, ka B. Kalniņš, ne arī kāds cits, nekur un nekad nav mēģinājis to atspēkot.

Un ko mēs redzam šodien, un kas notiek Zviedrijā?

Redzami zinātnieki, karavīri, bij. valsts darbinieki atraduši īsto laiku: kas nomocīts, tas nomocīts, asinis izplēnējušas, sakropļotie skeleti izmētāti, sarkanam ģenerālim jālauj plaut jaunus vālus.

Tautiešu uzskats un pārliecinātība ir: Bruno Kalniņš nekad nerimsies kalpot savām „progresīvām" idejām, un viņa darbi nav bijuši un nebūs latvju tautas interesēs. Godīgam latvietim nav ar šo bēdīgi slaveno personu nekas kopējs, un arī Jums, kungi, to vajadzēja saprast.

Tas bija 1945. g. pavasarī Libekā, vienā no pirmajām nometņu pārstāvju sanāksmēm, kur ģen. Bangerskis deva pārskatu par savu darbību. Es to atceros kā šodien notikušo, vārdu ņēma plkv. K. Lobe un patosā teica: „Es runāju ne tāpēc, lai es runātu, bet es runāju un man jārunā mirušo un dzīvo karaviru vārdā!"

Plkv. kungs, vai Jūs tagad pārstāvat tikai tos 32 virsniekus, ko Jūsu tagadējais faktiskais šefs savā laikā ir aizgrūdis mocekļa nāvē vai vēl ko ctu?

Un latviešu lauksaimnieku saime, kurai arvienu par visu tuvāks ir bijis savas valsts un tautas likteņis jau tā smagā dzīvē, tagad smagi nopūšas. Sirdij tik smagi, ka redz savu padomdevēju vietā, kas nesaietas un nesaiesies ar viņu pamatprincipiem. Kamdēļ tas tā? Mēs labi atceramies 1940. g., kad direktoru posteņos gan bija latvietis, bet faktiskai dirigētājs bija vice direktors — Maskavas algādzis. To mēs neesam aizmirsuši un par to mums atkal jādomā.

Es neesmu atradis tautieti, kas varētu attaisnot Bruno Kalniņa „bagātīgos" nopelnus. Neesmu sastapis tautieti, kas nebūtu sašutis, ka Bruno Kalniņš pārstāv un reprezentē latviešus, kā piem. š. g. Londonā. Vai latviešiem vairs nav pietiekoši Latvijas pavalstnieku — (B. K. ir Zviedrijas pavalstnieks) un godīgu pilsoņu?

Tiklīdz saskan ar Bruno Kalniņu, tā viss paliek ietits miklainā plīvurā. Ko tas nozīmē?

Mums ir daudz organizāciju, un gandrīz katrai ir mērķis — cīņa par Latvijas atgūšanu un latvju tautas labklājību.

Sabiedrība gaida, kad organizācijas reaģēs pret sarkanā „ģenerāļa" uzkundzēšanos.

agr. V. Uiska,
Latv. Agr. b-bas Kanādā priekšsēdis

LPB DARBĪBAS PĀRSKATS

Latviešu Preses Biedrība konstatējusi, ka P. Ērmaņa fonda ideja devusi rakstniekam ievērojamu materiālu atbalstu. Uz LPB aicinājumu atsaukušās nevien preses darbinieku kopas, bet arī vairākas biedrības un tautieši ASV, Austrālijā, Kanadā un Zviedrijā. LPB CV nolēmusi P. Ērmaņa fondu paplašināt, nosaucot to par Palīdzības fondu trūcīgiem rakstniekiem, jo bez P. Ērmaņa palīdzību gaida arī citi gados vecāki biedri. Valdei bija iesniegti lūgumi pēc pabalsta, un tā arī spēja vienam biedram piešķirt nelielu summu. Ar pateicību LPB pieņem katru ziedojumu, kvitējumus publicēs laikrakstos. Individuāli ziedojumi un sarīkojumu atlikumi adresējami kasierim J. Porietim, 600 Tremont St., Boston, Mass., USA.

*

Otrs lielāks pasākums ir piemiņas plāksnes uzstādīšana Dr. K. Ulmanim Linkolnas Universitātē. Plāksnes izgatavošanu uzņēmies tēlnieks prof. Burkards Dzenis. Plāksnes izgatavošana un uzstādīšana saistīta ar izdevumiem, kas biedrībai vien, protams, nav pa spēkam. Tāpēc valde griežas pie biedriem, lai katrā izdevīgā gadījumā, kur iespējams, biedri ierosinātu arī citas organizācijas atbalstīt šo LPB pasākumu. — Sākoties sarīkojumu sezonai, biedriem ieteicams rosīgi piedalīties sarīkojumu organizēšanā, daļu no sarīkojumu atlikuma neaizmirstot ziedot LPB — Trūcīgo rakstnieku fondā un Dr. K. Ulmaņa plāksnes vajadzībām.

*

Ja vien tehniski būs iespējams, LPB CV šogad rīkos Preses balli Nujorkā. — Ir nodomāts Bostonā atzīmēt šoruden māc. un dzejnieka Jāņa Steika Stejķs darbojās par mācītāju un izdeva savu avīzi. Sarīkojumu plānots organizēt kopā ar Bostonas latviešu luterāņu draudzi. — LPB piedalās arī Latviešu Lietuviešu vienības darbā Bostonā. 13. septembrī notika lielāks latviešu un lietuviešu intelligences tuvināšanās vakars Bostonā.

*

LPB CV ir piekritusi Austrālijas kopas ierosinājumam, turpināt izdot biļetenu Brīvais Vārds. Tas tagad iznāks Austrālijā, rotētā technikā. Raksti biļetenam sūtāmi uz šādu adresi: Mr. A. Zariņš, Ferntree Rd., Longwood, Engadine, N. S. W. Australia. Par biļetena sakarniekiem izraudzīja: O. Akmentiņu — ASV, V. Upeslāci — Kanadā un J. Sudrabiņu — Vācijā.

*

„Latvju Žurnāla" izdevējs V. Štāls apsolījis turpmāk katrā žurnāla n-rā dot vienu lappusi telpas LPB rakstiem. Visi biedri aicināti sūtīt šim nolūkam savus fotouzņēmumus no ikdienas dzīves un darba, kā arī sacerējumus. Neizlietotie uzņēmumi paliks LPB archīvam. Foto un raksti sūtāmi LPB pr-kam O. Liepiņam (100. W. Canton St., Boston, Mass., USA).

*

LPB biedru saimei pievienojušies: K. Zvirgzdiņš, prof. L. Slaucītājs, J. Bite un T. Dangavs, kas visi dzīvo Argentīnā. No Zviedrijas: A. Plensners un O. Briedis. LPB ASV biedru skaits jau sasniedzis 90. — Austrālijas kopa veikusi lielu propagandas darbu Latvijas labā. Kopas biedri apgaismojuši baltiešu traģēdiju laikrakstos un žurnālos, izsūtījuši lielāku skaitu attiecīgu brošūru, nodibinājuši sakarus un draudzību ar lietuvju un igauņu preses kolēģām, noorganizējuši archīvu, kas kopo rakstus par Latviju un latviešiem austrāliešu presē, kā arī tulkošanas biroju, kas latviešu autoru rakstus tulko angliski. No Austrālijas valdes sastāva aizgājis vicepr-ks V. Dulmanis, viņa vietā stājies Ed. Pranks. Kopas biedru skaits 37. 23. augustā rīkoja Preses balli, notika arī Jaunsudrabiņa jubilejas vakars. Austrālijas un Kanadas LPB valdes rosīgi piedalās savu zemju latviešu pašvaldībās. Vācijas kopas sekr. J. Dagis ir šlezvigas—Holšteinas apgabala latviešu pārstāvis. Vācijā un Kanadā LPB rosīgi piedalījās kopā ar citām organizācijām kultūras dienu noorganizēšanā.

LPB CV lūdz biedrus — grāmatu autorus piesūtīt savas pēdējos gados iznākušās grāmatas Kultūras Fondam Nujorkā (eventuālai godalgošanai) un Annas Brigaderes komitejai.

O. Akmentiņš, **O. Liepiņš,**
LPB sekretārs. **LPB pr-ks**

SAVIENOTĀS VALSTĪS

DENVERA

Denveras latviešu sestdienas skola atsāka darbību 20. septembrī. Telpu jautājuma grūtības pagaidām atrisinātas labvēlīgi; mācības notiek kāda latviešu uzņēmuma pagraba dzīvoklī. Šai mācības gadā skolēnu skaits pavairojies, pieteikušies 12 bērnu no 6 — 12 g. vecumā; skolu vada E. Kore-Krūmiņa. Reizi nedēļā uz latviešu literatūras stundām sanāk meitenu pādsmitnieku grupa. Interese par latviešu valodas mācīšanos un kopšanu ir pietiekami liela, jo jauniešu apzinās, ka amerikāņu skolas ietekmē mātes valoda paliek novārtā.

21. sept. pēc luterāņu dievkalpojuma sumināja prof. L. Bērziņu sakarā ar viņa 82. g. dzimšanas dienu.

Pie Denveras latviešu kluba nodibinājies Pašpalīdzības fonds, kas, cerams, palīdzēs atdzīvināt sastingušo sabiedrisko dzīvi. E. K.....

INTERESE PAR BALTIEŠU MŪZIKU NUJORKĀ

Baltiešu simfoniskais koncerts 12. oktobrī, pl. 2,30, Karnegi zālē, pievērsis Nujorkas ievērojamāko mūziķu uzmanību. „Amerikas Balss" mūzikas direktors lūdzis atļauju pārraidīt šo koncertu amerikāņu karaviriem Āzijā un Eiropā. Nujorkas lielākā raidītāja WNYC mūzikas direktors izteicies, ka viņš ar lielu interesi gaidot šo mūsu komponistu koncertu un gribot to noklausīties. Redzamāko viesu starpā, kas aicināti noklausīties koncertu, ir Metropolitēna operas galvenais direktors Rūdolfs Bings, Nujorkas filharmonijas mūzikas direktors D. Mitropuloss, diriģents Arturo Toskanini, kas šinīs dienās ieradīsies Nujorkā, lai atjaunotu NBC simfoniskos raidījumus, un daudzi citi.

Teodors Kacs, vijolnieks un diriģents, NBC simfoniskā orkestra loceklis, paskaidro sekojošo: „Es priecājos par nolūku celt mums priekšā trīs Baltijas tautu mūzikas dārgumus. Dažas mazas valstis, to starpā Norvēģija, Dānija, Zviedrija, Čechoslovakija un Somija, ir devušas mūzikas mākslai vērtīgus darbus, un daudzi šo tautu komponisti ieguvuši pasaules slavu. Es esmu pārliecināts, ka arī Latvija, Lietuva un Igaunija padarījušas mūzikas pasaulei bagātāku, tomēr līdz šim man vēl nav bijusi izdevības dzirdēt šo tautu komponistu nopietnākos darbus. Tāpēc mēs ar interesi gaidām 12. oktobra koncertu, kurā pirmoreiz Amerikā atskanos Baltijas tautu komponistu orķestra darbus. Man nav šaubu, ka katrs latviešu, lietuviešu un igauņu patriots, būdams klāt šinī lielā notikumā, varēs būt lepns uz savas tautas sasniegumiem."

Koncertu atklājot, atskanos 3 Baltijas valstu himnas. Sagaidāms, ka koncertā no Vašingtonas ieradīsies sūtnis J. Feldmans ar kundzi, kā arī Jāzepa Vītola dzīves biedre.

Uz koncertu ir pieteikušās arī latviešu ekskursijas no Bostonas un Filadelfijas.

Latviešu mūzika būs reprezentēta ar Jāzepa Vītola Dārgakmeņu svītu, Dramatisko uvertīru un Rapsodiju vijolei un orķestrim, kurā kā soliste uzstāsies Norma Auziņa. Diriģēs Bruno Skulte.

Igauņi sniegs sava ievērojamā komponista Eduarda Tubina simfoniju Nr. 5. Diriģēs Endels Kalams.

Lietuvieši sniegs J. Gruoda „Lietuvā", V. Jakubėna Leģendu un Rapsodiju, J. Kačinska Preludi un V. Baceviča simfoniju Nr. 1. Diriģēs Jeronims Kačinskas.

TAKOMA

Kad šī gada pirmajā pusē Takomā notika biedrības pilnsapulce, kāds tās dalībnieks sūdzējās, ka vienā vien nedēļas nogālē viņu uzmeklējuši veseli trīs ziedojumu vācēji dažādiem latviešu organizāciju pasākumiem. Lai neapgrūtinātu tautiešus un dotu viņiem iespēju laikus saskaņot budžeta izdevumus, biedrība nolēma vākt ziedojumus tikai divas reizes gadā: vasaras vidū un 18. novembrim tuvojoties. Savāktos līdzekļus tad biedrība nosūtīja ALA'i, sadalei pēc tās ieskata vai arī lūgs ievērot ziedotāju īpašās vēlēšanās. Arpus šīs schēmas takomieši nolēma ziedojumu vācējus neatbalstīt.

Kādi ir šīs akcijas rezultāti, tās pirmajam posmam noslēdzoties?

Takomas pilsētu biedrības valde sadalīja rajonos, katram iecelot īpašu vācēju. Ar biedrības priekšnieka un kasiera parakstītu listi rokā vācēji apmeklēja katru tautieti.

Vākšanai noslēdzoties, bija iegūti 705 dolari un 20 centi. 115 dolarus un 50 centus ziedotāji bija domājuši nodot archibīskapa Dr. T. Grīnberga ricībā vai viņa personīgām vajadzībām. Šo summu biedrība nodeva Takomas ev. lut. latviešu draudzei (mācītājs E. Mačs, pr-ks V. Otlans), nosūtīšanai tās augstākajam vadītājam.

Lai arī Takomā nav Daugavas Vanagu nodaļas, daļa ziedotāju savu ārtavu bija vēlējusies nodot mūsu karavīru organizācijai. Daugavas Vanagiem biedrība varēja nosūtīt ziedotos 94 dolarus.

Ziedotās summas lauvas tiesa bija domāta ALA'i, kam biedrība nosūtīja 495 dolarus un 70 centus; no šīs summas 28 dolari un 50 centi bija veltīti Kultūras fondam.

Kad ziedojumu vācēji nodeva biedrības valdei sava darba rezultātu, viņu ziņojumos izpaudās dažas raksturīgas pazīmes. Visatsaucīgākie ziedotāji izrādījušies kā šī kara frontes cīnītāji, tā arī tagad jau gados vecākie Latvijas armijas bijušie virsdienesta instruktori, aizsargi un policijas darbinieki. Tikai ļoti retos gadījumos tautiešu nostāja bijusi noraidīga; no kādas mājas ziedojumu vācējs izraidīts vārdiem: „kur apmeties Alfrēds Bērziņš ar Voldemāru Lambergu, tur manu centu neredzēt!" Vecie laudis savus ziedojumus vairumā bija veltījuši archibīskapam, izsakoties, ka tad tie noklūšot „visvajadzīgākā vietā". Turība ir relatīvs jēdziens, un tā izrādījies, ka māju un automašīnu ziedojumi bijuši samērā mazāki, jo tos nospiež lielie maksājumi bankām. Vissekmīgākais ziedojumu vācējs Takomā bijis žurnālists Alfreds Ābers, kas savācis 149 dolarus, viņš ar ģimeni arī ziedojis lielāko summu — 30 dolarus. Daži ziedotāji savu tautiešu pienākumu izpildījuši īsti matemātiski, aprēķinot vienas darba stundas ienākumu mēnesī ar visiem nodokļu atvilkumiem.

Vai savāktā summa ir pietiekami liela Takomas apm. 300 galvinu (mazos un vecos ieskaitot) lielajai latviešu saimei, biedrībā domas dalījās. Ļoti patīkams pārsteigums tādēļ bija ALA's biroja vadītāja B. Albata vēstule biedrībai (pr-ks E. Robiņš, kasieris M. Skuja), kurā starp citu sacīts:

„Amerikas Latviešu Apvienības sekretariāta saņemts visā tās pastāvēšanas laikā lielākais ziedojums. ALA's priekšsēdis nosūta visai ziedotāju saimei savu sirsnīgu pateicību."

*

Uz Sietlas lielpilsētu pēc sirsnīga un enerģiska darbošanās posma pārcēlies Takomas biedrības priekšnieks agr. E. Robiņš. Biedrības vadību tagad uzņēmies arch. P. Voits. Bijušais Bulduru dārzkopības skolas vadītājs strādās kāda dārzu veidotāja — architekta uzņēmumā. Sietlā studē viņa meita un dēls. Sietlas latviešu sporta biedrības priekšnieks un ļoti sekmīgs kīmijas students. Agronoma meita Dzidra Racibarka kundze studē valodniecību. Labs latviešu valodas pratējs un aktīvs latviešu saimes darbinieks ir arī vinas vīrs Vytautas Racibarkas, dzimis lietuvietis.

*

Dr. Dāvids Čakarnis visā klusībā atzīmēja savu 50. dzimšanas dienu. Latvijā Dr. Čakarnis bija ārsts Grobiņā. Vācijas trimdā britu joslas Oldenburgas rajona vecākais DP nozares ārsts, pašlaik ārsts Stillakūmas nervu slimnīcā, Takomā. Viņa ģimenē aug 4 jauni latvieši.

Vd.

CEĻA VĀRDI

(No turku tautas gudrībām)

Sirds, kas skaistumu mīl, nekad nekļūst veca.

*

Muļķis sapņo par bagātību gudrais par svētlaimi.

*

Viena kafijas tase var izvērst draudzību uz 40 gadiem.

*

Viens vienīgs laipns vārds var sasildīt sirdi trim ziemām.

*

Viss, kas pasākts dusmās, beidzas ar neveiksmi.

Anvils

BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM

LATVIEŠU VIRSNIEKA ATMIŅAS PAR 1945. G. TRAĢISKAJIEM NOTIKUMIEM DZIMTENĒ

Trīs virsnieki, pārvarot neiedomājamas grūtības, kājām šķērsojot Lietuvu, Poliju un Austrumprūsiju, 1945. g. vēlā rudenī no komūnistu okupētās Latvijas nonāk brīvajā pasaulē.

Vai par to, ka jau priekš 25 gadiem savas zemes atbrīvošanai upurējis savas asinis un tagad otrreiz uzdrošinājies pretim stāties tam pašam latviešu vecajam ienaidniekam — krievu komūnismam? Jā, draugs Alfrēd, tikai par to, jo vēl šodien lielo tautu izpratnē mazās tautas piederīgais nedrīkst aizstāvēt savas tiesības, nekādā gadījumā pret krievu boļševismu. Nemiera pilns, uzņēmīgs un izturīgs vīrs ir Alfrēds. Ja vēlāk tālu prom no Latvijas bada nespēka nomāktiem mums kādreiz tomēr pietrūka zagļu — iebrucēju dūšas, tad Alfrēds bija tas, kas vadīja mūs šajās gaitās; bet bez tām mēs nevarējām iztikt, mums bija jānomirst tadā. Alfrēds šonakt ir mūsu ciemiņš, viņam nav katliņa līdzi, un vārīšanā viņš nepiedalās. Par visu vairāk viņš griž tagad ēst, tikai neizrāda.

Man pretim sēž Žoržs, vidēja auguma tumšmatis brillēs. Architektūras students, viņš ir jaunākais no mums visiem. Augstākā mērā simpatisks, kluss un nopietns cilvēks. Viņa tēvs dzīvo jūrmalā, bet sieva ar mazu bērniņu (to viņš nav redzējis un nezina, zēns vai meitene) tagad Vācijā. Pretēji mums pārējiem, mūzikāls un agrākajās kopīgās gaitās vienmēr mūs iepriecināja ar Štrausa valšiem, kad tik vien varēja tikt klāt pie klavierēm. Visvairāk es apbrīnoju viņa ātro spēju labāk, ērtāk ierīkoties. Kamēr es taustos un apskatos, Žoržs jau ir ierīkojies, pie tam tā, ka es to ilgi domājot neizdomātu; koka sakne, mazs zemes uzkumpums, dažas noplūktas papardītes, attiecīgi un īstā vietā izstieptā kāda lupata, un skaties, mans Žoržs ir apskaužami ērtāk ierīkojies par mani. Es tiešām viņu apskaudu, sevišķi vēlāk rudenī, kad mūsu pieveikšanā sacentās bads ar salu. Nelaimīgākais, bet reizā, varbūt, arī laimīgākais no mums visiem bija Žoržs. Visvairāk likstu atgadījās ar viņu, bet ar visām viņš tika galā, sākot ar briļļu sasišanu un beidzot ar krievu gūstā krišanu. Jā, mani draugi veikli un izveicīgi cilvēki. Parasti, kamēr mēs citi tikai sākam vārīšanu, Žanis ir jau pabeidzis ēst, kamēr mēs apskatāmies pēc midzeņiem, Žoržs savējo jau ir ierīkojis, bet līdz es beidzu savu, Alfrēds jau it kā izgulējies; viņš vispār tikpat kā negulēja nekad.

TĒVZEMEI UN TAUTAI VIŅI UPURĒJA VISU

Tādi ir šie trīs karavīri. Ja es jūs ar viņiem iepazīstinu, tad ne tādēļ, ka viņu likteņi bija cieši savijušies ar manējo. Nē, ne tādēļ. Pazīstot viņus, jūs pazīsit visus mūsu karavīrus un Kurzemes cīnītājus, īstus vīrus, pašaizliedzīgus un varonīgus, kas savai Tēvzemei un tautai upurēja visu, bet ieguva bezticsību. Visu kurzemnieku sejas, domas, raksturi un pēckapitulācijas laika likteņi ir vienādi. Dažādi ir tikai viņu vārdi un viņu gaitu noslēgums ...

Mūsu ugunskurs ir izdzisis, un pēdējās mazās oglītes beidz izplienēt. Ēdot neapmainījāmies ne ar vārdu un savu maltīti pabeidzām pilnīgā tumsā, tad cauri nakts rasas mitrinātiem krūmiem spiežamies uz savu guļamvietu. Tā ir mūsu Jāņu nakts. Tā ir Jāņu nakts „laimīgajā" Padomju Latvijā.

VIII

CIETUMU MAIŅA

Garas, jo garas ir dienas cietumā sēžot, kaut arī tas būtu meža cietums. Katru otro nedēļu ap pusnakti dodamies ceļā uz mūsu otrā trijnieka midzeni. Basām kājām, pāri rasas pilnajām pļavām, cauri slapjajiem krūmiem purvos, ejam taisnāko ceļu. Pilnīgs klusums, nekur nekādas kustības, ne trokšņu, tikai šur tur ugunskuri, ap kuriem satupušies krievu karaviri — zirgu gani. Tos mēs netraucējam, ejam garām ar likumu un klusu, bet viņi ir modri, un bieži vien saucienu: „Kas tur iet?" pavada šāviens. Ne saucieni, ne šāvieni mūs nebiedē, tos mēs ik mirkli gaidām un tiem esam sagatavojušies; mēs vairāk satrūkstamies, nejauši saskrienoties ar meža cūku, kas no biezokņiem izgājusi nakts pastaigai. Tuvojoties savu draugu migai, jau laikus ir klusu jāizsvelpj „Kur tu tēci, Kur tu teci" meldija, jo viņi arī ir modri un, droši vien, jau nojautuši kaut ko tuvojamies; kad mums pretim atlido knapi sadzirdama tā pati melodija, mēs zinām, ka esam ciemos pie savējiem. Paliekam pie viņiem visu dienu, jo nav mums kur steigties ... Gribam apmainīties ar viņiem ziņām, bet nav to nevienam, ne otriem. Lauku sētu iedzīvotāji, kas atgriezušies no „reģistrēšanās" pagasta valdē un kas nav pēc tam aizsaukti klaušu darbos, savas mājas vairs neatstāj, nekur neiziet un ne ar vienu nesatiekas, lai nerastos nekādas aizdomas. Runā, ka pie Tukuma esot iežogots liels, klājš laukums, kurā vācot kopā bēgļus no citiem Latvijas apgabaliem, kas bija paglābušies Kurzemē. Tos nabadziņus jau veselu mēnesi purina un pratina: kāpēc bēdzi? Bēgt no ienaidnieka, sevišķi no boļševistiskā, šos laikos liels pārkāpums, par ko dažam labam sava dzīvība jāatdod čekai.

Mūsu kaimiņu trijniekam ir ļoti bēdīgi ar iztiku, viņi jau dzīvo badā; vārnulēnus nokert nav tik vienkārša lieta, bet šaut nedrīkst, jo šāvieni ir parasta lieta tikai uz ceļiem un ārpus mežiem, bet ne biezokņos. Tomēr viņi riskētu ar šāvienu kādas stirnas nomedīšanai, bet visas viņu pūles līdz šim nav vainagojušās tā pievest pietiekami tuvu medījumam. Nokvernējuši pie viņiem dienu, nākošajā naktī brienam savu ceļu atpakaļ, un pēc nedēļas viņus gaidām. No viņu puses cītīgākais nācējs ir gan vienīgi Alfrēds.

Jūlija sākumā pančka, kas apgādāja mūs ar ūdeni, bija galā ar saviem krājumiem. Tā kā nevarējām nekur tuvumā atrast citu ūdens tvertni, bija jāmēģina rakt „aku". Mēģinājumam izvēlējāmies klajumiņu istabas lielumā savā mežiņā, to sedza gara zāle, un mēs spriedām, ka slapjās vasarās šeit ūdens nebija dziļi meklējams. Darbam veltījām vienu dienu, un aka bija gatava. Tas bija šaurs caurums rokas garuma dziļumā, pa kuru varēja iebāzt roku ar pudeli. Rokot caurumu un izrakto zemi aizgādājot prom, bija jāuzmanās, lai zāle netiktu nomīdīta vai iemīta taciņa.

Turpinājumā sekos: JAUNAJĀ CIETUMĀ.

IEDOMU SPĒKS

Ārsts izmeklēja kādu pacienti un nekā jauna nevarēja konstatēt. „Es nesaprotu, par ko jūs īsti sūdzaties," viņš teica, „jūs esat pilnīgi normāla miesīgi un garīgi." „Bet man ļoti patīk pankūkas," paciente teica. Ārsts iesmējās un paskaidroja, ka tanī apstāklī nekā jauna neesot, jo arī viņam pašam patīkot pankūkas. Pacientes acis iemirdzējās, iesaucoties: „Tad jums drīzi mani jāapmeklē mājās, man pankūku ir piecepts kaudzēm."

Ārstam bija pilnīga taisnība, sakot, ka nav nekā jauna tanī apstāklī, ka kādam kaut kas ļoti patīk. Bet nav vairs normāli, ja kāds patikas pēc vien krāj „kaudzēm" kādu mantu bez vajadzības un mērķa to prātīgi izlietot.

Starpība starp patieso interesi uz kaut ko un neurotisko iedomu būs šāda: veselīgā interese dzīvi padara bagātāku, bet neurotiskā to izkroplo un aizvirza sānis.

Žanete, ap 30 gadus veca meitene, strādā birojā, ir neprecējusies, nav piederīgo, nav arī nekādu spīdošu izredžu nākotnei. Viņa iesaknojusies ideja — varbūt dvesta, ka viņai vajadzīgs kāds ietaupījums nebaltām dienām. Tas ļoti labi. Viņa šim nebaltām dienām sāk krāt. Viņa izstrādā sevišķu krāšanas projektu, spiež krājkasītē centu pie centa, nekur pa vakariem neiedama. Viņa atsakās no iemīļotiem laika kavēkļiem, ja tie maksā par daudz, atvalinājumus pavada mājā un ģērbjas ar mazas meitenes vienkāršību.

Viņai gan tas sāk dažreiz jau izrādīties par slogu, bet nevar atrast ceļa atpakaļ uz normālāku dzīvi. Viņa aiz taupības jau no daudz kā bija atteikusies, tā ka vairs nemaz nevarēja sev ticēt, ka to būtu varējusi atļauties. Tas ir iedomu vai apsēstības spēks.

Džēna ir pavisam pretēja Žanetei. Viņai liekas: ja nauda ilgāku laiku glabāsies viņas maciņā, tā līdzīgi olām drīz var samaitāties. Katrā algas dienā viņa deg aiz nepacietības ātrāk izdot naudu. Viņa sapērk cepures, lai sevi iepriecinātu, bet nevar tās valkāt, jo nepiestāv viņas tērpam. Viņa nopērk katru nieciņu, kas liekas acīm patīkams. Pirkšanā nav nekā nopietna un mērķtiecīga. Dženai nav nekad bijis konta, par apdrošināšanos viņa smejas. Bet ja kāds grib tikt uz priekšu, tad taču labi jāģērbjas, viņa domā. Tā Dženu moka viņas iedoma.

Kāds jauns laulāts pāris labprāt grib izbraukt un viesoties pie saviem daudzajiem paziņām. Ja viņi nevar iziet abi kopā, tad viens dienas vai vakarus pavada pie savām skolas draudzenēm, bet otrs braukā apkārt un grib apciemot vecos zēnus. Tie uzskata par pilnīgi zaudētu to vakaru, ja kādreiz jānosēž mājā pie grāmatas un radio. Viņi ļoti vēlas ciemoties, bet nekādā ziņā nevar iedomāties pieņemt viesus pie sevis. Kā to lai nosauktu? Katrā ziņā tā ir atkal sava veida apsēstība.

Kā viens no labākiem jājamzirdziņiem varbūt ir priekšmetu vākšana. Ņemsim par piemēru Hubertu, kas krāj grāmatas. Viņš savā vecpuiša dzīvoklī jau kaudzēm sakrāvis grāmatas. Bet viņš sapņo par laiku, kad pats savu māju varēs piepildīt ar grāmatām, pie tam ar labām, klasiskām, glīti iesietām, illustrētām. Bet tagad viņš ir tikai mazs grāmatvedis, un viņš pērk, ko var atļauties. Tāpēc viņa plauktos ir 25 centu kriminālromāni, un tikai tie. Ja Huberts drusku pakalkulētu, tad redzētu, ka par prastiem kriminālromāniem viņš gadā izdod 30 dolarus. Gada laikā tas nav daudz, bet daudz sanāk tad, ja zina, ka šāda krāšana jau turpinās vairākus gadus ... Vai tur ir vairs jēga?

Henrieta ir apsēsta ar veselības problēmu. Pēdējo desmit gadu laikā ārsti ir pūlējušies atrast kādas slimības pazīmes, bet nākuši pie atzinuma, ka meitene ir vesela kā rutks. Bet Henrieta pati zina labāk. Ja viņai nebūtu stipra gribas spēka, tad viņas dzīve jau būtu beigusies. Viņa ietur pareizu dietu. Vitamīnus viņa aprij kaudzēm, sevišķi lētākos. Mazākā acs asarošana viņai jau ir stipra saaukstēšanās, bet šķaudas jau influence. Tad zūd katra interese par pārējo dzīvi, līdz tiek atkal ar veselību uz pekām. Viņa ir plānojusi arī/vairākas it kā vajadzīgas operācijas, bet neviens ārsts nav atradies tik nodevīgs, lai tādas nevajadzīgi izdarītu. Viņa gan vēl nav sasniegusi pilnīgu hipochondrijas stāvokli, jo pati apgalvo, ka nav neārstējami slima. Bet piesardzība un bailes no slimībām apēd viņas dzīvi un sabojā meiteni pašu.

Ja šie cilvēki tikai sāktu drusku kontrolēt savas iedomas un pārvarēt sevi, tie drīz atklātu, ka viņu rīcība nav nekam vērta. Pretējā gadījumā tiešām var notikt, ka jāiejaucas praktizējošam psichiatram.

Ikvienam sev būtiņš jājautā, vai viņa jājamais zirdziņš pieļaujams kā veselīga nodarbība, vai arī tās ir kā sāls dzirnaviņas pasakā, kad dzirnaviņas vairs nevar apturēt no sāls malšanas un ar sāli piepilda jūru. Ja jūs jūtat, ka kāda interese jau pārspēj veselo gribu, tad jautājiet sev šā:

a) Vai zināma interese, kam jūs nododaties, atver jūsu dzīvē jaunus apvāršņus un tuvina jūsu dzīves mērķiem, par ko jūs sapņojat?

b) Vai šī interese ir saskanīga ar citu cilvēku tieksmēm vai arī tā liekas dīvaina jums pašiem?

c) Vai šī interese ir paškontrolē vai arī tā pastāvīgi pieaug un kļūst karstāka? Ja tā arvien pieaug, tad kādas robežas tā var sasniegt? Kas var notikt, ja tai laus attīstīties pēc patikas? Vai tad sasniegtie rezultāti jūs apmierinās?

Tā ir patiesā pārbaude, jo mērķis un pakāpe nosaka intereses, iedomu vai jājamā zirdziņa vērtību cilvēka dzīvē un atšķir no neurotisma.

-is.

LATVIEŠU NODEVĒJI

1.

Boļševisms ir tautu terrors visaugstākā pakāpē. Kur tautas apspiež un verdzina ar totālu terroru, tur ir nebeidzamas rindas mocekļu. Bet tur ir arī slepkavas, mocītāji un nodevēji. Latvijā nav nogalināti vai izsūtīti tik daudz cilvēku un nekad Latvijas zemi nav minuši tik daudz slepkavu, varmāku un nodevēju, kā boļševiku okupācijas jūgā. Mūsu tautas mocītāji un slepkavas ir 99.5 proc. nelatvieši, naidā audzināti un nežēlībā skoloti sveši cilvēki, kam patīk mocīt un slepkavot. Tas ir arī viņu amats un maize.

Esam bieži rakstījuši par Staļina, politbiroja, komisāru, politruku, čekistu un sarkanarmiešu noziegumiem. Viņu vidū ir bijuši arī vairāku latviešu vārdi. Bet nodevēju — Kangaru šķaits pašu latviešu vidū ir jau lielāks un tie blakus svešiniekiem atrodami jau katrā pilsētā, miestā un pagastā. Gar katra latvieša mājas logu un durvīm ložņā spiegs un nodevējs, kas meklē asinskārajai čekai jaunus upurus un vergu darba nometnēm vergus.

Mums ir reta izdevība ziņot latviešu sabiedrībai veselu virkni Latvijas mazo kapraču un nodevēju vārdus tajās Latvijas mazpilsētās un pagastos, kur partizānu darbības dēļ notikušas lielas latviešu deportācijas. Te daudzi atradīs savā pagastā pazīstamas sejas. Diemžēl, arī sievietes, pat mātes.

JĒKABPILS PILSĒTA

Jūlijs Ļeļis, MDV virsnieks, 26 g. v., dzimis Latgalē, partizānu nošauts.

Kārlis Ozoliņš, pēdējā laikā saucās Uzuliņš, MVD virsnieks, laukstrādnieka dēls, 25 g. v., tumšmatis, vidēja auguma, ļoti piesardzīgs.

Jāzeps Zučenko, milicijas priekšnieks, dzimis Daugavpilī, 40 g. v., nežēlīgs un atriebīgs. Nēsā kilbārdiņu, vidēja auguma.

Lilija Ezeross, dzim. Kokina, dzimusi Jēkabpilī, 36 g. v., šuvēja, vidēja auguma, tumšmate, 2 bērnu māte, MVD slepenā ziņotāja, bieži uzturas Krustpilī. Sevišķi smagi noziegumi pret izsūtītiem.

Emma Krastiņa, apm. 23 g. v., rentnieka meita, labi pārvalda krievu un vācu valodas, mēdz uzdoties par kantoristi. MVD ziņotāja. Bijusi klāt pie deportējamo jēkabpiliešu ievietošanas vilcienā.

Jāzeps Zeps, 40 g. v., gaišmatis, maza auguma, dzimis Latgalē. Latviski runā ar stipru krievu akcentu. Milicijas sevišķu uzdevumu ierēdnis. Vairākkārtīgi piedalījies deportācijās.

M. Širone, rezerves skolotāja meita, 32 g. v. Tēvs strādājis 1940.-41. g. par skolas pārzini Lielzalvē, vecs partijas biedrs. Tumšmate, slaida, MVD ierēdne.

Kārlis Zariņš, bij. Jēkabpils apriņķa Šosejas un zemesceļu dep. darbu uzraugs, tumšmatis, slaids, MVD pratināšanas ierēdnis, brutāls, 36 g. v.

J. Leitlands, jaunsaimnieks, 1940.-41. g. milicijas pr-ks Sērenes pagastā. Dzimis Latgalē, 44 g. v., MVD virsnieks, vidēja auguma, rēta kreisā vaigā.

SECES PAGASTS

Emīlija Bruženko, vidēja auguma, apm. 19 g. v., partijas biedrene, komjaunatnes vadītāja, MVD ziņotāja.

Vera Vanags, dzim. Siliņš, dzim. Jaunjelgavas apkārtnē, gaišmate, skolotāja, 1940.-41. g. kopā ar vīru strādājusi Viesītes pamatskolā, MVD spiedze.

Ernests Opincāns, 45 g. v., nēsā ūsas, komūnists, piederējis Oškalna sarkano partizānu grupai, 1944. g. sadursmē ar aizsargiem Daudzevas mežā ievainots. Personīgi vadījis aizsargu un viņu ģimenes locekļu apšaušanu Seces pagastā. Arī 1948. g. strādā Rīgā pie MVD, vidēja auguma, kailu galvas vidu.

Milda Bukšs, dzimusi Zemgalē, apm. 24 g. v., komūniste, nodevusi vairākas ģimenes, liecinādama par to bijušiem sakariem ar aizsargiem un vācniešiem. Nošauta.

J. Zeļcevs-Zaļcevs, sedlinieks, Izpildu komitejas priekšsēdis, komūnists, 50 g. v., iesirms, alkoholiķis. Galvenais deportējamo saraksta sastādītājs.

SĒRENES PAGASTS

E. Auškāpa, dzim. Avote, 40 g. v. komūniste, virs. ievērojams komūnists, apcietināts 1944. g. pavasarī, ievietots Jelgavas ciet. Pienotavas vadītāja, tumšmate. Piedalījusies aizsargu apcietināšanās, pašrocīgi nošāvusi 7 cilvēkus, starp tiem 3 mazus bērnus Sērenes Dzeņos. Pati smagi sašauta, bet izvesta uz Rīgu.

A. Grišulis, dzimis Latgalē, 40 g. v., kalējs, komūnists. Nošauts.

J. Lejiņš, 55 g. v., lauksaimnieks, komūnists, labā roka paralizēta, sirms, vidēja auguma, dzīves vieta Lipšānu krogū, izpildu komitejas priekšsēdis. Deportējamo sarakstu sastādītājs.

J. Peipiņš, apm. 19 g. v., maza auguma, plāniem, gaišiem matiem, tēvs bijis 1940.-41. g. izpildu kom. pr-dis, apcietināts par līdzdalību deportācijās, 1943. g. miris Jelgavas cietumā. Komjaunatnes vadītājs, atriebīgs.

A. Smolenskis, apm. 30 g. v., tumšmatis, sadists, pārtikuša lauksaimnieka dēls, MVD izmeklēšanas ierēdnis. Tēvs apcietināts 1941. g. rudenī par komūnistisku darbību, miris Jelgavas cietumā.

Zenens Černovskis, 50 g. v., dz. Asūnē, vidēja auguma, kailu galvas vidu, bij. Sērenes pamatskolas apkopējs, komūnists. Piedalījies visās apcietināšanās.

Jūzis Anžans, 28 g. v., vidēja auguma, iet ļodzīgā gaitā, gaišmatis, mūrnieks, Latvijas laikā 2 reizes sodīts par ielaušanās zādzībām, dezertējis 1943. g. no leģiona. Milicis.

J. Kopāns, 60 g. v., gadījuma darbu strādnieku, MVD ziņotājs. Nošauts.

V. Kopāns, apm. 25 g. v., bērnībā slimojis ar bērnu trieku, kropls, laukstrādnieks. Nodevis MVD vairākas ģimenes; apgalvodams, ka tās atbalstījušas partizānus. Ļoti piesardzīgs.

Jāzeps Jarešenko, apm. 45 g. v., vidēja auguma, dzimis Latgalē, Kopāna tuvs radinieks. Pats un sieva pārliecināti komūnisti. Piedalījies apcietināšanās un kā milicis arī partizānu gūstīšanā Taurkalnes mežos.

J. un K. Otto, J. Otto bijis lauksaimnieks Sērenes Mežsētās. K. Otto šuvēja. Komūnisti piedalījušies apcietināšanās. Slēpuši un apgādājuši ar pārtiku sarkanos partizānus līdz 1944. g.

VIESĪTE

E. Korlovska, dzim. Bēniņa, apm. 40 g. v., dzimusi Zemgalē, komūniste, komjaunatnes vadītāja, pamatskolas skolotāja, aktīviste, piedalījusies deportējamo sakrakstu sastādīšanā.

E. Korlovskis, Viesītē ienācis no Jelgavas, pamatskolas skolotājs, komūnists jau pirms 1940. g. E. K. — B. vīrs, MVD darbinieks.

Lidija Valdmane, 30 g. v., slaida auguma, gaišmate, mežsarga meita, komūniste un ziņotāja.

V. Šnukins, apm. 30 g. v., mūrnieks, milicis. Nošauts ciņā ar partizāniem.

V. Lambergs

(Turpinājums sekos).

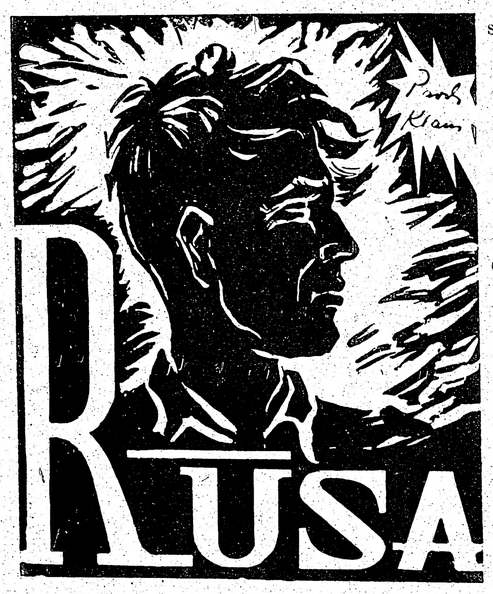

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

9. turpinājums

„Man ieteica to neuzrādīt kontrolei."

„Bet varbūt tas tomēr būs jādara. Katram gadījumam — ja man plīst riepa vai es citādi aizkavējos — negaidi mani ilgāk par stundu. Ieej restorānā, pasūti kausu aulus. Bet neslaisties apkārt. Ja neierodos, pulksten trijos, ej uz manu dzīvokli un prasi pēc Žanīnas. Nodod viņai sveicienus no manis un kaseti. Jā, arī to. Un te ir adrese."

Viņi sadevās rokām. Viņi mēģināja šo brīdi padarīt pēc iespējas īsāku. Tad Mikus devās pāri pagalmam un pēc mirkļa nozuda vārtu velvē.

*

„Uz redzēšanos," domāja Mikus, otrā rītā gar Romas viesnīcas portālu staigādams. Viņu saistīja viss — šis nopietnās, kalsnās sejas, kuŗās bija ierakstīts nogurums, sasprindzinājums un rūpes. Šīs pelēkās uniformas ar dažādu pakāpju zīmotnēm, kuŗās slēpās šo cilvēku vāciskās sirdis, vāciskās miesas, vāciskie nervi — viss, kas šajā brīdī tiecās uz viņu dzimteni — pāri gaisu gaisiem, projām no frontes, no svešuma, no piepūles un briesmām.

Krišjāņa Barona ielas kokos rotaļājās rīta saule. Pie pasta bija sapulcējies bariņš laužu ar mugursomām un koferiem rokās. Gar operu aizdrāzās kāds militārs auto. Pilsētā viss izskatījās mierīgi. Daži kareivji aizgāja garām, militāri sveicinādami.

„Vai gaisa satiksme ir drošā?" kāds jautāja. Mikus neklausījās. Viņam bija dīvaini gaisīga, tiksma sajūta. Viņš bija tikko skuvies un dzēris stipru, saldu kafiju. Svaigais krekls deva tīrības un spodruma labsajūtu. Piebrauca omnibuss. Virsnieki gausi un pārāk pieklājīgi viens otru pa priekšu laizdami, sakāpa tajā. Nebija neviena civilista, atskaitot viņu — Miku. Viņš uzreiz sajutās mazliet traucēts. Bet tas tūliņ pārgāja, tikko omnibuss sāka kustēties. Un kad viņi jau bija Pārdaugavā un iegriezās šosētajā ielā uz Spilves pļavām, viņam pēkšņi ienāca prātā, ka visus šos cilvēkus mājās kāds gaida. Visus? Varbūt kādu arī ne. Viņš dzirdēja sirmu majoru sūdzamies par pēdējo bumbu uzbrukumu Berlīnei — viss tur bija aizgājis postā — sieva, radi, bērni, manta.

Lidlaukā viss noritēja ļoti drīzi un bez kavēšanās. Ierēdnis vēl pēdējo reizi pārbaudīja dokumentus, propelleri jau dzina spirgtu un jautru vēju, raustīdami pasažieru gumijotos formas mēteļus un spalgi plosīdami signālkarodziņus zemē, motori dūca, un saiņus pievedušais apkalpes vīrs kaut ko kliedza ausī lidlauka komandantam un plātījās rokām. Mikus Peniķis ieņēma pēdējo vietu lidmašīnas labajā pusē, aplūkoja papīra maisiņu, kas bija piestipriņāts priekšējā sēdekļa atzveltnim, aizlika sev priekšā drošības jostu, kuŗas niķeļa ākļis ar sausu metalliskū skaņu iekrita gredzenā pie roktuŗa, tad izstiepa kājas un atlaidās — viņa dēļ lidojumas varēja sākties.

Daži virsnieki atsktījās uz viņu — viņš vēl reiz sajutās traucēts šai uniformētajā sabiedrībā — kā baltais zvirbulis, ko citi, likās, labprāt būtu noknābājuši: civīlists militārās satiksmes lidmašīnā šajā laikā un vietā, kad steidzīgiem dienesta lidojumiem bija tik maz brīvu vietu pašiem vācu bruņotiem spēkiem!

Lidmašīna sakustējās un skrēja pa asfaltēto ceļu viegli un līgani, kādā nenosakāmā brīdī tā jau bija atdalījusies no zemes un tad atkal atsitās pret skrejceļu un uzreiz tās gaita kļuva līdzena, vīrs ar signālkarodziņu rokās pēkšņi bija redzams jau no augšas, aizmugurē lidlauka ēkas pavīdēja kā no kalna skatoties — un tad uzreiz viņi bija virs Rīgas, un Mikus sev par lielu prieku redzēja namu, kuŗā dzīvoja, un ielu, bulvāŗa kokus un rīta saules apspīdētos, vēl neizklīdušās nakts dumakas itin kā nomāktos namu jumtus, kas vīdēja pēlēki kā cauri pienainai miglai, dažus baznīcu tornus un Daugavas ūdeņus, kas vienu brīdi iemirdzējās zilbinoši balti — un tad lejā zilgani pelēka, reizēm zaļgana parādījās jūŗa ar zaļu, pudurainu krastu un sīkām mājelēm, vilcienu un laudīm, tik sīklem kā skudrām. Kaut kur pa labi tālu jūŗā redzēja dažus kaŗa kuģus — varbūt tie bija tie paši, kas nesen apšaudīja līdz Ķemerēm izlauzušos ienaidnieku. Pēc nedaudz minūtēm lidmašīna mainīja augstumu, nonākdama gandrīz vai līdz koku galiem, — acīm redzot to prasīja piesardzība no boļševiku aviācijas, — bet jo tālāk viņi devās Kurzemē, jo augstums pieauga, un kaut kur ap Saldu lidmašīna jau turējās ierastajā pasažieŗu satiksmes līmenī — piecsimts metrus virs laukiem, ēkām, ceļiem, kapsētām un baznīcām, kas tur apakšā aizritēja kā grdīsegas raibs, saules apspīdēts raksts. Un meži! Mikus sajuta vēlēšanos izliekties pa kabīnes logu un pamāt tiem ar roku. Cauri tumšajām zaļumam šur un tur lauzās rudenīgs rūsganums un lapu koku apdzeltējušās galotnes; meža plavās saule meta gaŗas, iezīlganas ēnas, un spožajā gaismā bija saskatāms ik koka atsevišķais stāvs, izcirtumi gulēja avenāju un celmu piebārstīti pret sauli kā plaši atvāztas darba vīra krūtis, un tad apaļīgi un gludeni aizslīdēja Kurzemes pakalni, dažuviet veidodamies gareni kā gurni, dažbrīd noplakdami līdzeni kā pavērtas delnas lēzenie izciļņi. Vēja dzirnavas ar aizlauztu spārnu vēdināja paplukušām, saplēstām burām, bars lopu, brūns un raibs kā mārīšu pulks, rāmi aizslīdēja zem lidmašīnas, un nevarēja saprast, vai tas vispār kustas, — tik mierīgs tas likās plavas zaļumā, un dūmi, kas cēlās no zemnieku mājas, likās stāvam gaisā — tik rāma un skaidra bija zeme un gaiss tur lejā. Kaŗš bija kaut kur citur, tas vispār bija jēdziens, kam ar šīm ainavām nav nekā kopēja — te savā nodabā rīta saulē gozējās mierīga zemes dzīve, kam pats Dievs deva savu svētību — tas tik skaidri bija nomanāms klajuma krāšņajā, krāsu un gaismas noklātajā plašumā. Rietumu pusē, zemei pieplacis, vilkās gauss, violēti pelēks lietus mākonis, un zem tā, līdzīgi balsta arkai, lejup liecās varavīksnas košais loks, bet augstāk balti un pūkaini gāja mazi spalvu mākoņi, debess šķita gaiša un dīvaini zeltaina, un Mikum, kas nekad nebija daudz domājis par gleznlecību, ienāca prātā, ka neviena no zemes perspektīvām nevar dot tik daudz gaismas un krāsu, kā šī lidojošā, šī putna perspektīva, kuŗā skatiens ietvēra visu — un līdz sīkumiem. Būt Dievam, domāja Mikus, — tam vajag būt lieliski.

Bet tad uz lielā un taisnā ceļa lejā parādījās gaŗa kolonna — tās bija kaŗaspēka vienības, teica virsnieki, sejas stikliem piespieduši, un kaut kur tālāk vīdēja laucinieku pajūgu nekārtīgās grupas — bēgļi, domāja Mikus. Kurp? Cik tālu? Kāpēc? „Zemē posts ir liels," viņam atkal ienāca prātā šie vārdi. Jā, būt Dievam — tam vajadzēja būt lieliski. Dievs var sabojāt vienu riteni ienaidnieka kaŗa mašīnā un apturēt tās velšanos uz rietumiem. Dievs var noslaucīt ar vienu plaukstas vēzienu visus svešos kaŗa pulkus no Zemgales laukiem un pilsētām, Dievs var radīt negaisu un zemes trīcēšanu, kas iznīcinātu launa varu — Dievs, kas redz laipno, mierīgo zemi lejā tādām pat acīm kā viņi tagad, nedaudzie cilvēki lidmašīnā. Bet Dievs to nedara. Dievs ļauj notikt postam — arī šai skaistajā, zeltainajā dienā. Arī šai brīdī kāds mirst, arī šai saulainajā stundā nodeg kāda veca latviešu māja, arī šai mirklī kāds Vidzemes zemnieks uzmet pēdējo skatienu saviem laukiem. Kāpēc?

Mikus Peniķis domāja par to lielisko sajūtu, kāda ir lidotājam, kas lejup mezdamies var pavērst savas mašīnas stobrus un likt izsplaut uguni pret ienaidnieku. Vēlreiz un vēlreiz! Dažreiz, Volchovas purva grāvī gulot, viņš bija sajutis gandrīz fizisku baudījumu, kad bija varējis nospiest savas mašīnpistoles mēlīti un izlaist gaŗu jo gaŗu kārtu starplaukā, kur kūņādamies nāca ienaidnieks. Tagad viņš lidoja gaisos ar Ījaba vēsti krūšu kabatā, kas prasīja drusku vairāk kārtības chaosā, vairāk tiesības nelaimē, vairāk rūpju par tiem, kas cieta bez vainas.

Virs Kuršu jomas, šīs pēdējās joslas, kur laudis vēl runāja un saprata latviski, viņi iekļuva miglā. Skatu uz abām pusēm aizklāja balta, gaiša siena, kuŗā nekas vairs nebija saskatāms, tāpat lejup un augšup lidmašīnai. Mikus nekad nebija redzējis tik daudz konkrēta un tomēr netaustāma, neaizkaŗama, nesajūtama baltuma, tik daudz blīvas un necaurredzamas vielas, kas apņēma viņus no visām pusēm kā ūdenī ienirušus, — tas likās reizē groteski, absurdi un baismīgi, viņi it kā beidza eksitēt pasaulē, pāriedami netveŗamā, rēgainā nereālitātē, lidmašīnas ātrums vairs nebija jūtams, nebija arī vairs nekādu perspektīvu, nekādas priekšmetiskas pieturas, kas liktu salīdzinājumā apjaust savu eksistenci, — viņi vienkārši kaut kur bija, kaut kur karājās, — tā varēja būt tikpat labi mūžība un bezgalība kā baltiem tvaikiem līdz griestiem piepildīta šaura telpa — tas bija kāds liels nekas, kas Miku gluži samulsināja. Šis pieturas trūkums, šī nespēja redzēt sevi uz citu lietu fona, šī nespēja salīdzināt sevi ar pārējo pasauli — tā darīja tramīgu, likdama sagaidīt it kā kādu triecienu, kādu atģišanos, kas paglābj no instinktīvām bailēm tikai uz to vienīgo mirkli, kas ļauj atšķirt maldus no tūlītējās iegāšanās bojā ejā. Bet nekas nenotika. Vienā brīdī tas bija pāri.

(Turpinājums sekos)

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

Toronto, 11. oktobrī, plkst. 14 Bīča stadionā TLSK rīko sezonas noslēguma sacensības vieglatlētikā. Bez latviešu sportistiem piedalīsies somi, igauņi un lietuvieši. Programmā visas populārās disciplīnas.

*

5. oktobrī TLSK vadībā notiks plašas basketbola un volejbola sacensības Toronto.

*

25. oktobrī Toronto risināsies Ziemeļamerikas kontinenta individuālas sacensības paukošanā ar zobenu. Sacensības rīko LSAK Paukošanas nozare.

PAZIŅOJUMI

Lai sastādītu un publicētu 1952. gadā reālizēto vieglatlētikas sasniegumu statistiku, Latviešu Sporta Sekretariāta Trimdā vieglatlētikas nozare lūdz atsevišķo zemju sporta vadības iesūtīt LSST (c/o R. Kadiķis, 163 River St., Toronto, Ont. Canada) šādas ziņas:

a) Visus attiecīgā zemē dzīvojošo latviešu vieglatlētu un vieglatlešu rezultātus, kas sasniegti 1952. g. noteikumiem atbilstošā veidā;

b) attiecīgas zemes latviešu labāko sasniegumu (rekordu) sarakstu.

Ziņas lūdzu iesūtīt ja iespējams, tūlīt pēc sezonas beigām, bet ne vēlāk par 1953. g. 15. janvāri.

Lūdzu rūpēties arī par pierādījumu (sacensību protokolu, to norakstu) sagādi gadījumos, kad sportisti reālizējuši rezultātus, labākus par trimdas labākiem sasniegumiem vai Latvijas rekordiem. Arī to lūdzu piesūtīt LSST.

Arv. Zaķis,
LSST vieglatl. noz. vad.

*

Dalībnieki, kas vēlētos piedalīties Ziemeļamerikas kontinenta individuālās paukošanas sacensībās ar zobenu, kas notiks 25. oktobrī Toronto, tiek lūgti pieteikties pie E. Heniša, 174 High Park Ave, Toronto. Tuvāka informācija sekos.

LSAK Paukošanas nozare.

TENISA TURNĪRS MILVOKIJĀ

21. septembrī Milvokijā notika tenisa sacensības starp Čikagas un Milvokijas latviešiem.

Dāmu sacensībās uzvarēja Milvokijas pārstāves ar 2:0.

Vanaga guva vieglu 6:1 un 6:0 uzvaru pret Fuku un interesantā spēlē Vilkiņa pieveica Bokalderi 6:2 un 6:2.

Kungu sacensībās izteicās čikagiešu pārsvars, kas kapsavilkumā guva 6:1 uzvaru vienspēlēs un 3:0 dubultspēlē. Vienīgo zaudējumu čikagiešiem piedzīvoja Reinfelds pret Spali.

Sacensību rezultāti:

Velkme — Kalve 6:2, 6:1; V. Tums — Ābele 6:0, 3:6, 6:4; Baumanis — Krauze 6:1, 6:2; E. Tums — Rēpiņš 6:1, 4:6, 6:0; Bokalders — Oliņš 6:1, 6:4; Būmanis — L. Lagzdiņš 6:1, 2:6, 6:1; Reinfelds — Spalis 6:2, 3:6, 5:7.

Dubultspēlēs

V. Tums un E. Tums — Ābele un Vanags 6:2, 6:3; Baumanis un Būmanis — Kalvi un Odiņu 8:6, 8:6; Velkme un Bokalders — Prauliņu un Krauzi 6:1, 6:1.

NODIBINĀTS ASV VIDIENES LATVIEŠU SPORTA CENTRS

ASV vidienes latviešu sporta centrs nodibināts Čikagā, piedaloties sporta kopu pārstāvjiem un sporta darbiniekiem. Par vadītāju ievēlēja J. Bokalderu.

Sēdē nolēma lūgt LSPT pārstāvi A. Līrumu dot noteiktus norādījumus latviešu sporta organizētai izveidošanai ASV.

Pēc sanāksmes notika ASV vidienes latviešu meistarsacīkstes volejbolā. Meistara godu izcīnīja Čikagas latviešu klubs. Tālākās vietās ierindojās Indianopole, Milvokija un Mičigēna.

BOSTONAS DV SPORTA KOPA

Nodibināta Bostonas DV sporta kopa, par kuras vadītāju ievēlēts V. Ķirsis, bet valdē A. Mangulis, R. Ruža un R. Zibens. Par volejbola sekcijas vadītāju — R. Siseni, basketbola — V. Ķirsi, galda tenisā — R. Širmeisteru, vieglatlētikas un vingrošanas — A. Kadiķi, šacha — A. Eglīti un futbola — K. Verneru.

LATVIEŠU SPORTISTI PASAULĒ

Futbolists Juris Skadiņš, Rīgas sporta laukumos saukts Bišmuižnieks, jau 25 gadus spēlē futbolu. Dzīvodams Austrālijā, tas vēl joprojām ir aktīvs futbolists, tomēr nolēmis ar šo gadu aktīvēs futbolista gaitas izbeigt.

*

Basketbolists Pēteris Bumbērs izraudzīts par Viktorijas apg. basketbola savienības locekli.

*

Volejbolists Fricsons pārgājis uz dzīvi Melnburnā, esot spēcīgam pastiprinājumam vietējai sporta kopai.

*

Sporta kopas Vidzeme (Anglijā), ko vada H. Dārziņš, valdē par jaunu ievēlēti I Grunte, J. Nīra un V. Auzāns, bet revīzijas komisijā E. Čukste, Mulareks un Koškins.

*

Anglu basketbola savienības gadskārtējā pilnsapulcē apbalvoti pagājušās sezonas līgu uzvarētāji. Goda standartus saņēma arī divi latviešu klubi DVF un LLSK.

*

Austrālijas meistarsacīkstēs galda tenisā dubultspēlē latvietis V. Matisons pārī ar austrālieti E. Sibisonu izcīnījis otro vietu.

✝

Mūsu mīlā māmiņa, svaine un krustmāte

MAIGA SPĒKS,

dzim. PLĀCENIS,

dzimusi Bārtā 1901. g. — 1952. g. mirusi Latvijā

Sēro dēli un P. Pikeļa ģimene

Zviedrijā

«629»

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES GADA SVĒTKI

SVĒTDIEN, 12. OKTOBRĪ, PL. 15 WALMER ROAD BAPTISTU BAZNĪCĀ
(Walmer Road un Lowther Ave stūrī)

SVĒTKOS PIEDALĪSIES

NO AMERIKAS: Čikāgas Latv. Baptistu draudzes koris un māc. V. LANDMANIS
Klīvlendas Latviešu Baptistu draudzes koris un māc. J. BARBIŅS

NO BRAZILIJAS: Sao Paulo Latviešu Baptistu draudzes māc. J. Lukašs

NO TORONTO: baritons P. GEISTAUTS un MARTA TŪTERE pie klavierēm

ĒRGEĻU SOLO SPĒLĒS UN KORĀLUS PAVADĪS KOMP. T. KENIŅŠ

TAUTIEŠI! NĀCIET REDZĒT, DZIRDĒT UN SKATĪT MŪSU TAUTIEŠUS NO AMERIKAS UN BRAZILIJAS!

LATVIEŠU KATOĻU KULTŪRAS CENTRS KANADĀ

SESTDIEN, 11. OKTOBRI, UKRAIŅU LEĢIONA ZĀLĒ,
326 QUEEN ST. W (pie Spadina Ave) RĪKO

Saviesīgu vakaru ar DEJU

Sākums plkst. 8 vakarā

Atlikums Invalidu Namam un trūkumcietēju aprūpei

«636» Apmeklēt lūdz LKKCK valde

APGĀDĀ IMANTA IZNĀK

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS

I. SĒJUMS

Redaktori: prof. Dr. A. ŠVĀBE, prof. Dr. K. STRAUBERGS, prof. Dr. E. HAUZENBERGA-ŠTURMA

Šajā darbā ir apvienotas LATVJU DAINAS ar folkloras krātuves savāktajām TAUTAS DZIESMĀM. Krājums iznāks 12 sējumos. Katram sējumam pievienoti zinātniski raksti par latviešu tautas dziesmām. Ik sējums iznāks ar 3 mēnešu starplaiku. Izdevums paredzēts brošēts un iesiets līnu audekla sējumā (speciāli pasūtinot arī pusādas sējumā). I sējumā prof. A. Švābes un prof. K. Strauberga ievadraksti; dziesmas par dziedāšanu; radību, raudzību, kristību un kūmu dziesmas; dziesmas par bērnu audzināšanu, kopšanu un mācību un aukļu dziesmas. I sējumā pavisam apm. 6000 dziesmu un variantu.

Apgāds IMANTA lūdz nekavējoties pieteikties ikvienu, kas vēlētos iegādāties Latviešu tautas dziesmas, jo I sējumam pievienos visu to subskribentu vārdus, kuru pieteikumi ienāks apgādā līdz š. g. 10. oktobrim!

Atkārtoti uzsveram, ka subskribentiem ir paredzētas dāžādas priekšrocības šī izdevuma apdarē (katrs sējums ievietots speciālā kasetē), nosūtīšanā un cenā. Bez tam — tikai subskribenti saņems pilnu šī izdevuma komplektu, ieskaitot arī nerātnās tautas dziesmas

Subskribentiem I sējums maksā: brošēts $3.70, iesiets $4.70.

Pērkot brīvā tirgū: brošēts $4.70; iesiets $5.70

PIETEIKUMI PIESŪTĀMI APGĀDAM

IMANTA

I. REITMANIS, POSTBOX 292, KOBENHAVN V. DANMARK

VAI TUVĀKĀ GRĀMATNĪCĀ

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLAIS TEĀTRIS

rāda sestdien, 11. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā, sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē

3. reizi EM. SKUJENIEKA komēdiju 4 cēlienos

DIRIGENTS

Režisore MILDA BĒRZIŅA, dekorātors B. VILNIS, apgaismotājs DŽ. UDROVSKIS

Ieejas biļetes $1.50 un $1.00, skolēniem puscena, dabūjamas Lotus puķu veikalā KE 3884 un R. Pavasara konditorejā EM 4-4993. Vietas numurētas (606)

Svētdien, 12. oktobrī, pl. 17, sv. Andreja baznīcas LIELAJĀ ZĀLĒ, TORONTO

JĀŅA JAUNSUDRABIŅA VAKARS

Referātu lasīs dzejniece VELTA TOMA

Meistara darbus lasīs DV Teātra ansambļa dalībnieki: E. ŠKOBE, A. JANSONS, R. MIGLĀNS, I. GUBIŅA, M. ROŽKALNS, I. PURVA, R. PURVS

PĒC PROGRAMMAS KOPĪGS TĒJAS VAKARS

IEEJA PRET ZIEDOJUMIEM, SĀKOT AR 50c

Puse atlikuma: honorārs Jānim Jaunsudrabiņam. Bērniem līdz 12 g. un kara invalīdiem ieeja brīva

(634) DV TEĀTRIS KANADĀ

JAUNUMS! ATKLĀTS JAUNS MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle. Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām. Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas. Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont.,

Tel. WA 6812 «496»

Dr. L. SIMON

(Diplomēts Budapeštā)

Speciālists ādas un veneriskās slimībās

Toronto, 3 Spadina Road

(Bloor — Spadina stūrī)

Pieņem: 10—12 priekšpusdienā
3—7 pēcpusdienā

iepriekš pieteikties tel. RA 6614 vai KI 8015 (528)

---

leceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto.

Tel.: RA 7149 (204)

Meklēju prof. J. CIZARĒVIČA Diferenciālrēķinu un integrālrēķinu grāmatu

Piedāvājumus sūtīt — Toronto 42 Arundel Ave,

L. STEINHOLDAM (592)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

lūdz piedāvāt pret samaksu LIETOTAS ARMIJAS (UNRRAs) SEGAS

mēbeļu pārvadāšanai. Zvanīt OL 1403 vai LL5378 (630)

Par mērenām cenām

Rozes — Pundurābelītes — Ķirši

Ierīkoju dārziņus, izdaru autotransporta pakalpojumus

M. GRĪNBERGS

68 Locke St., N., Hamilton

Tel. 7-7836 (519)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«

and MOVERS

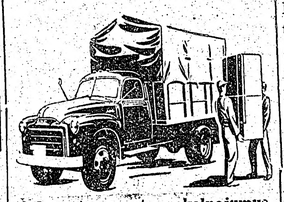

izdara transporta pakalpojumus

KATRĀ LAIKĀ

Tel. OL 1403 vai LL 5378, Toronto

Turpat darbojas dzīvokļu aģentūra par brīvu

VAJADZĪGAS SIEVIETES

pie elektriskām šujammašīnām

Labs atalgojums

87 FRONT ST, E. TORONTO

Western Bag un Burlap Co, Ltd. (607)

Latvijas amata meistara

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ

FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

TEL. GE 0756

445 PAPE Ave, TORONTO

LATVIETES,

vēlos rast sev dzīves biedri, nopietnu, intelliģentu, ne jaunāku par 40 gadiem. Ofertes adresēt šī laikraksta kantorī ar Nr. 21.

MEKLĒJU divas istabas ar virtuves lietošanu. Vēlams mājā, kur būtu kāds, kas reizēm uzņemtos 12 mēn. veca bērna uzraudzību. Zvanīt EM 4-8614. (625)

SAVRUPMĀJĀ izdodamas dažādas nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu. Ērta satiksme. Zvanīt vakaros, tālr.: GL 0723.

IZDODAMAS saulainas mēbelētas istabas ar virtuves un ledusskapja lietošanu. Zvanīt, Toronto, tel. GE 0756. (536)

BATHURST un ST. CLAIR rajonā izdodamas divas labas istabas ar virtuves lietošanu ģimenei, ar vai bez garāžas. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā, ME 0602, Toronto.

MĒBELĒTA istaba izdodama Pape un Danforth rajonā. Tel. GL 1727. Toronto. (635)

IZDODAMA mēbelēta istaba kungam. Zvanīt pēc 6 vakarā. Toronto MI 6398. (623)

IZDODAMA gaiša, saulaina istaba ar vārīšanas iespējām. Hamberside rajonā, ērta satiksme. Zvanīt pēc pl. 7 vakarā RO 1314, Toronto.

ST. CLAIRE un SPADINA rajonā izdodama glīti mēbelēta istaba ar atsevišķu ieeju, virtuves, vannas istabas un atsevišķa telefona lietošanu. Lūdzu zvanīt pirms 9-iem rītā vai pēc 6-iem vakarā. Toronto, tel. MI 5501. (628)

IZDODAMA istaba ar vai bez mēbelēm, ar virtuves lietošanu, vieniniekiem vai precētam pārim. Tel. ME 0602, Toronto. (595)

IZDODAMA glīti mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Pastāvīgi silts ūdens. Pēc vēlēšanās garāža. Klusā ielā, jaunā mājā. Tel. — GL 7493. Zvanīt pēc sešiem vakarā. Toronto. (622)

JAUNS, VIENTUĻŠ TAUTIETIS

meklē sev dzīves biedri, lai kopīgi sasniegtu sprausto mērķi. Tev jābūt līdz 30 g. vecai, ar mīļu, saticīgu sirdi. Ofertes adresēt šī laikraksta kantorī K. G.

Meklēju VISVALDI GAUDIŅU. Bijis iesaukts leģionā, kapitulācijas laikā atradās Vācijā.

Paziņot Margr. Vanags, 79 Bold St. Hamilton, Ont. (605)

MEKLĒJU

Maiju Galviņš — Vilnītis

(1950. g. dzīvoja Montreālā),

lūdz rakstīt

J. KALNIŅŠ

31 Page St., St. Catharines, Ont. (627)

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 826 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.

O. Dilģis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

P. Bubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvīds Eglītis, 2405, 22nd St., East Minneapolis, Minn.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

H. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Marcella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

J. Pauciitis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Salkne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuse, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

G. Šmits grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton 7151 Euclid Rd. Cincinati 27 Ohio.

Rev. J. Turks 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1218 Bonita Ave, Berkeley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Batraks, P. O. Box 1066 Stn. C. Toronto 3. On.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140. Richmond Str., London. Ont. Tāl. 3-8644 W.

Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīca 123 Huron St., Toronto, Ont.

V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.

Olderis Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.

E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.

R. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2060

Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4598.

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Artūrs Kivlits, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884.

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 62 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 5745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Reitberg—Kaserne.

Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Sirzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Information (L. Am.), Box 12136, Stockholm K., Sweden.

Abon. maksa: 1 mēn. 6 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Liepkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Morisdale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelensi S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimestris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto Ont.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 12. okt., pl. 3 pp. Betlemes baznīcā. Māc. A. Ozols.

Daitonā, Ohio, latviešu ev. lut. Plaujas svētku dievkalpojums svētdien, 12. oktobrī, pl. 2 pp. St. Paul ev.-lut. baznīcā (239 Wayne Ave pie 5th St.) Māc. J. Osis. Bērniem turpat svētdienas skola.

Bronksā Sv. Jāņa baznīcā latviešu dievkalp. 12. okt., pl. 6 vak. Māc. A. Reinsons no Redingas, Pa.

Bijušais

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont. t. 70136).

Prāv. A. Mitulis (504 Flora St. Winnipeg, Man.) Vinipegā, 12. oktobrī, pl. 4 pp. Plaujas svētku dievkalp. Sv. Pētera b-cā.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St. Londonā, Ont.)

Niagarā, 11. okt. pl. 5 p. p. Plaujas sv. dievkalp. Pāvila b-cā.

Londonā, 12. okt. pl. 4 p. p. Plaujas sv dievkalp. Trīsvienības b-cā.

St. Katarinās, 19. okt. pl. 3 p. p. dievkalp. Kristus b cā.

Londonā, 26 okt. pl. 4 p. p. dievkalp. Trīsvienības b-cā.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Branfordā**, 12. okt., pl. 2 pp. lut. b-cā Plaujas svētku dievkalp.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Que.).

Virdžinijataunā, 12. okt., pl. 2 pp. Plaujas svētku dievkalp. Anglikāņu b-cā; **Otavā**, 19. okt., pl. 2 pp. dievkalp. Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbrod St.).

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto. Ont. t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa latv. draudze** (baznīca 274 Concord Ave)

Dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (274 Concord Ave) svētdien, 12. oktobrī, pl. 2,30 pp. Svētdienas skola.

Dievkalpojums **Sv. Trīsvienības** baznīcā, svētdien 19 oktobrī, pl. 12-tos. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas sanāksmju telpās.

Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7.30 vakarā Sv. Jāņa draudzes Bēru fonda dalībnieku kopsapulce Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā fonda valdes vēlēšanas, revizijas kom. vēlēšanas, pārskats par fonda līdzšinējo darbību un citi jautājumi.

Dievkalpojums **Sv. Jāņa b-cā** (274 Concord Ave), 12. okt., pl. 2 pp. Svētdienas skola pl. 1.45 pp.

Svētdien, 19. oktobrī pēc dievkalpojuma draudzes loceklu pilnsapulce Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str.). Dienas kārtībā — palīgmācītāja pieņemšana Sv. Jāņa ev. lut. draudzei un dažādi jautājumi.

Ticības Atjaunošanas svētku dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā svētdien, 2. novembrī, pl. 12-tos.

Māc. A. Čops (118 Isabella St. Toronto, Ont., tel. MI 1873; bazn. PR 1563) **Toronto Sv. Andreja b-cā** (Carlton un Jarvis ielu stūrī)

Svētdien, 12. oktobrī, pl. 11 Bērnu dievkalpojums.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave, NDC, Que, tel. EL 3422). **Montreālā**, 12. okt., pl. 4 p. p. dievkalp. Redeemer b-cā (285 Clarke Ave, Westmount).

Māc. K. Avotiņš (1091 W 8th Ave, Vancouver 9, B. C.) Vankuverā, 12. okt., pl. 5 p.p. Plaujas svētku dievkalp.

Māc. H. Kušils (39 King St. Kirkland Lake, Ont., tel. 2811-W) **Port Artūrā**, 12. okt. dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Toronto baptistu draudzes Gada svētki, svētdien, 12. oktobrī, pl. 15, Walmer Road baptistu baznīcā. Svētkos piedalās: māc. J. Lukašs no Sao Paulo latviešu baptistu draudzes Brazilijā; Čikagas latviešu baptistu draudzes koris un māc. V. Landmanis; Līvlendas latviešu baptistu dr. koris un māc. J. Barbins; baritons P. Geistauts un M. Tūtere kā pavadītāja pie klavierēm.

Šī gada 29. septembrī, plkst. 1.45 no rīta mierīgi aizgāja mūžībā mūsu ģimenes labais gars, mūsu mīļā māmiņa

CELINA ROBIN

dzim. 1870. gada 17. novembrī

Viņas piemiņu vienmēr paturēsim svētu

Meita MARIANNE FELDMANS
un znots sūtnis J. FELDMANS

Apbedīta Vašingtonā, D.C.
1. oktobrī, Rock Creek kapsētā (633)

LATVIEŠU INŽENIERIEM UN TECHNIĶIEM SANĀKOT

Pirmā doma, dibināt Inženieru kopu Toronto, radās, vairākiem latviešu inženieriem tiekoties 1949. g. 18. novembrī ģenerālkonsula R. N. Braisona rīkotā pieņemšanā.

No šī laika inženieri, kam vēlāk pievienojās arī techniķi, sāka organizēt sanāksmes, kuru pirmais nolūks bija apmainīties ar iespaidiem un pieredzi šinī kontinentā. Uzsākot darbu jaunos apstākļos, no svara bija katra jauna ziņa, un bija vērtīgs katrs padoms, it sevišķi jauniebraucējiem.

Kopas dalībnieku skaitam pieaugot, 1951. g. radās jautājums par kopas izveidošanu un darbību nākotnē. To pārrunājot, kopa ieguva šādas atziņas: ja Latvijā kā dabisks atrisinājums profesionālo jautājumu kārtošanā bija Inženieru un Techniku biedrības, tad šeit, trimdas apstākļos, nebūtu vēlams dibināt jaunu atsevišķu biedrību, kas jau tā saskaldīto latviešu sabiedrību padarītu atkal par vienu biedrību „bagātāku". Uzskatot, ka latviešu intelligencei nebūtu jāiet atsevišķs ceļš, bet gan jāturas kopā ar visu latviešu sabiedrību, kopa nolēma iet ne dalīšanās, bet apvienošanās ceļu, un pievienojās Toronto Latviešu B-bai kā tās kopa.

Kopa ir attīstījusi rosīgu darbību, sarīkojot referātus, pārrunu vakarus un ekskursijas.

Kopā nav aizmirsts arī palīdzības darbs. Ir nosūtīti saini un naudas pabalsti Vācijā dzīvojošiem kollēgām un vākti ziedojumi LNAK Palīdzības nozarei.

Kopa ir pabalstījusi arī Toronto latviešu sestdienas skolu, sarīkojot atklātu referātu vakaru un visu ienākumu nododot skolai.

Ierodoties Kanadā, vai nu pēc līguma gada nostrādāšanas, vai arī ātrāk, inženieri meklēja celus, kā noķļūt darbā savā arodā. Sākums, kā jau visur, bija grūts. Bija jāsaduras gan ar valodas grūtībām, gan neparastiem mēriem un apzīmējumiem, gan ar jaunām būvmašīnām un būvmateriāliem, gan ar savādākiem būvlikumiem, un bieži vien arī ar citādu domāšanas veidu. Jo, lai gan techniķa ir internacionāla, tad tomēr katrā valstī tā ir ar savām īpatnībām, nerunājot nemaz par kontinentiem.

Tā latviešu inženieri bija nostādīti jaunu problēmu priekšā. Un jāsaka, ka ar neatlaidību un centību tie īsā laikā pārvarēja visas grūtības un cienīgi nostājās blakus vietējiem inženieriem.

Ir tiešām apbrīnojami, kur šo dien Kanadā var sastapt latviešu inženierus. Viņi projektē un būvē kuģus, ezeru un upju aizsprostus, spēkstacijas, dzelzsbetona un dzelzs konstrukcijas, pilsētu ūdens apgādes un notekūdeņu tīrīšanas ietaises, mašīnas, celus, elektriskas iekārtas. Būs reta tā inženieru nozare, kur nebūtu sastopams latviešu inženieris.

Šiem nenākumiem, blakus tīri personīgām īpašībām, liela loma piekrīt Latvijas Universitātē iegūtām plašām un pamatīgām zināšanām.

Latvijas Universitātes Technisko fakultāšu augsto līmeni ir atzinusi arī Ontario provinces Profesionālo inženieru savienība, un tagad jau vairāki desmiti latviešu inženieri ir ieguvuši inženieru tiesības Ontario, resp., visā Kanadā, jo, pārejot uz dzīvi no vienas provinces otrā, tie automatiski iegūst biedra tiesības attiecīgos provinces Profesionālo inženieru savienībā.

Techniķi, savukārt, pamatojoties uz latvju technisko skolu izglītību un praksi, vairāk pievērsušies praktiskiem arodiem un, strādājot kā amatnieki un uzņēmēji, ir guvuši labus panākumus.

Bet ir vēl daudz profesionālu problēmu un jautājumu, kurus, atsevišķi dzīvojot, nevar tik viegli nedz pārrunāt, nedz atrisināt.

Tā, piem., būtu pārrunājamas ne tikai ikdienišķās dzīves problēmas par darba apstākļiem un iespējām, bet būtu jāpārrunā arī par turpmāko visu ārzemēs esošo inženieru un techniķu, kā atsevišķi dzīvojošo, tā arī kopos apvienoto, apzināšanu.

Tās ir problēmas, kuras ir nodomātas risināt 25. oktobra sanāksmē Toronto, un kuras var interesēt katru inženieri, techniķi un technikas darbinieku.

Sanāksmē profesors V. Burkevics nolasīs referātu par latviešu inženieru un techniķu dzīvi un panākumiem citos kontinentos, jo viņa aicinājumam atsaukties ir saņemtas atbildes no visām pasaules malām.

Referātam sekos pārrunas par jau augstāk minētām un citām problēmām. Sanāksmes noslēgumā kopējs azaids, ko laipni apņēmusies sarīkot Toronto Latv. B-bas Dāmu komiteja.

Uz šo sanāksmi ir laipni ielūgti ierasties ne tikai Ontario provincē dzīvojošie latviešu inženieri un techniķi, bet arī pārstāvji no tālākām vietām, kā ASV, Montreālas un citur.

Sanāksmes norise publicēta paziņojumu daļā.

A. P.

Aiz DZELZS priekškara

AR RUNGU ROKĀ

Jau tika ziņots, ka Vācijas padomju josla top nacionālā armija. Tomēr piedalīšanās labprātīgi tik niecīga, ka nu iestādēm jāņem runga rokā un jādzen jaunieši ar varu iestāties armijā. Pēc SED Centrālkomitejas lēmuma tagad ievesta noteikta kvota no iedzīvotāju daudzuma: no katriem 75.000 iedzīvotājiem pieciem procentiem jāpiedalās „nacionālā" armijā. Aktīvisti, kas sekmīgi veiks šo „plānu", saņems prēmijas. Sakarā ar šādu iznākumu iestādes nu vairs nevar šīs armijas dibināšanu noslēpt: tāpēc septembra beigās valsts prezidents Piks oficiāli paziņoja nacionālās armijas nodibināšanu.

Gluži tāda pat aina ir otrā Austrumjoslas jaunievedumā — darba dienestā (Dienst an Deutschland). Arī tur jaunatne (FDJ) labprātīgi piedalās maz. Tāpēc arī te aktīvistiem jāņem runga rokā un jauniešiem jāiestāsta, ka šis jaunais darba dienests pilnīgi atšķiras no naciķu laikā pastāvošā darba dienesta. Tikai vēl nav zināms, kādiem argumentiem to panāks, jo patiesībā tie paši vēži vien ir, tikai citā kulitē. Pie tam apgāde un telpas ir tik sliktas, ka jaunieši bēgtin bēg no šīs darba nometnes. Parastā parāde apgādē, kur viss tiek plānots pēc grafikas: trūkst telšu, dienesta apģērba, darba rīku u. t. t.

Sievietēm tagad būs jāstrādā līdz 70. dzīvības gadam. SED funkcionāri to paziņojuši sievietēm arodbiedrībai. Lai nu vēl kāds saka, ka dzīve Padomijā neprogresē!

J. L.

TIESĪBU IEROBEŽOŠANA

Vācijas austrumjoslā pašreiz notiek tiesu pārkārtošana, paplašinot prokuratūras tiesību apjoku. Praktiski tas nozīmē sašaurināt privāttiesisko dzīvi, kā jau tas ir „paradīzē" parasts. Tagad, pārkārtojot tiesas, tiesneši vairs nebūs neatkarīgi un neatceļami, bet tos administrātīvā kārtā varēs atcelt pēc tieslietu ministrijas ieskata. Nākošais solis būs visu to likumu atcelšana, kas vēl tagad ir kopīgi visai Vācijai, un jaunu likumu ievešana pēc Padomijas parauga. Nav jau arī vairs tālu laiks, kad tiesnešus „ievēlēs tauta".

J. L.

BAPTISTU DRAUDZES GADA SVĒTKI

12. oktobrī, plkst. 15, Toronto latviešu baptistu draudze svinēs savus Pirmos gada svētkus, jo draudze nodibinājās pag. gada oktobra mēnesī. Gada laikā ir veikts liels darbs. Pie draudzes pastāv Jaunatnes pulciņš, kas par mērķi sev spraudis audzināt jaunos ļaudis kristīgā un tautiskā garā, palīdzot tiem veidoties par pilnvērtīgiem cilvēkiem un latviešiem. Pulciņu tā nodarbības vada Jānis Arājs. Pulciņš izstrādājis plašu un vispusīgu programmu nākošam darbības gadam. Paredzēti rakstura audzināšanas, ētiskās audzināšanas, sadraudzības, biografiju, referātu un tautiski vakari; arī reliģisku filmu izrādes. Šiem sarīkojumiem laiks paredzēts svētdienas vakaros, pl. 19-os.

Pastāv arī tā sauc. „Māsu pulciņš", kas par savu mērķi spraudis sniegt palīdzību tiem mūsu tautiešiem, kas atrodas Vācijā un kam palīdzība nepieciešama. Šī pulciņa vadītāja ir Emilija Statkus. Tiek jau vākti naudas līdzekļi, drēbju gabali, apavi, pārtika, lai uz Ziemassvētkiem to visu varētu nosūtīt uz Eiropu.

Žanis Gertners pulcina jaunos ļaudis uz kora mēģinājumiem ar to nolūku, lai dievkalpojumus varētu kuplināt ar kora dziesmām. Pazīstamais dziedonis baritons Pēteris Geistauts ir piedalījies dievkalpojumos un citādos sarīkojumos ar solo dziesmām.

Šī gada svētki solās būt bagātīgi, jo viesu būs daudz. Kā galvenais runātājs svētkos piedalīsies māc. J. Lukašs no Sao Paulo latviešu bapt. draudzes Brazilijā. Māc. Lukaša vārds ir šad tad parādījies mūsu presē, jo viņš daudz laba darījis tautiešiem, kas bija izvēlējušies Braziliju par savu jauno dzīves vietu, apgādājot viņiem darbu un apmešanos.

No Čikagas brauc koris dir. A. Mūrnieka vadībā un māc. V. Landmanis. No Klīvlendes arī būs koris dir. R. Jeņka vadībā un māc. J. Barbīns. Arī abi šie mācītāji dara visu iespējamo, lai mūsu tautiešiem, kas nonāk šajās lielpilsētās, palīdzētu atrast darbu un dzīves vietu. Svētki notiks Walmer Road baptistu baznīcā, kas atrodas vienu „bloku" uz ziemeļiem no Bloor St., West pie Spadiņa.

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicos DV Britu Kolumbijas nodaļas valdei, Revīzijas komisijai un Dāmu komitejai par skaistajiem ziedem, kurus saņēmu līdz ar atzinību par Vankuveras latviešu kultūras dienas sarīkojumam zīmētām programmām, par kurām saņemtie ziedojumi iet par labu Latviešu Invalidu Nama fondam Vācijā.

Vankuverā, A. Avotiņa

KĻŪDAS LABOJUMS

Mūsu laikr. iepriekšējā numurā 6. lapp. foto attēlā redzama nevis Irma Kajaka—Ķeniņa, bet gan viņas skolas viena no vecākā kursa audzēknēm.

Inženieru un techniķu sanāksme Toronto

Toronto Latviešu Biedrības Inženieru un Techniķu kopa, saziņā ar LIAA priekšnieku prof. V. Burkēvicu, rīko sanāksmi, uz kuru laipni lūgti ierasties latviešu inženieri un techniķi.

Darba kārtībā: 1) prof. V. Burkēvica referāts: Latviešu inženieri un techniķi ārzemēs. 2) Pārrunas par profesionāliem jautājumiem. 3) Turpmākās organizēšanās jautājumi. 4) Dažādi ierosinājumi un jautājumi. 5) Kopējs azaids.

Sanāksme notiks sestdien, 25. oktobrī, plkst. 2 pp. TLB namā 198 Osler St., (no pilsētas centra jābrauc ar St. Clair — Harbord tramvaju uz rietumiem līdz Osler ielai).

Pieteikumus līdz ar dalības naudu $1.75 (ieskaitot kopējo azaidu) lūdz nosūtīt kopas sekretāram inž. elektr. J. Frišmanim, 20 Muir St., Toronto, Ont. līdz 18. oktobrim. Provincē dzīvojošiem tiks gādāts par naktsmājām, ko lūdz pieteikt.

Kopas vadība

IGAUNIJA, LATVIJA UN LIETUVA IR MŪSU

IZCILS BALTIEŠU KONCERTS BOSTONAS KONSERVATORIJĀ

Brīvības laikos mēs teicām un tagad trimdā sakām — lietuvji ir mūsu asins brāļi, igauņi ir mūsu likteņa brāļi, mums visiem vienāda nākotne un viens ceļš uz to. Un tomēr mūsu valdības liktenīgā brīdī nerunāja un nerīkojās kā brāļi, mūsu augstākās organizācijas trimdā vēl nav atradušas mūsu kopējās nākotnes drošos pamatus un kopēju ceļu.

Kas politikā grūti veicams, tas mākslā visnotaļ vieglāki. Tad runā sirds. Mums trimdā nav bijuši Baltijas valstu politiski kongresi brīvības atgūšanai, bet mums ir notikuši baltiešu mākslas sanāksmes — koncerti. Māksla ir mūsu līdzšinējā lielākā vienotāja un iedvesmotāja, mākslinieki mūsu sekmīgākie cīnītāji.

L. Juchts

Igauņi, latvieši un lietuvieši vienā no lielākiem baltiešu centriem Amerikā Bostonā tagad ir vienojušies regulāri pulcēties kopā mākslinieciski izcilos koncertos, lai paši apliecinātu brālību un savu kopējo nākotni, un baltiešu mākslu un mākslinieķus un līdz ar to Baltijas valstis tuvinātu amerikāņu nācijai.

Rotācijas kārtībā kā pirmā Amerikas Latviešu Tautiskā Savienība Bostonas konservatorijas lielākajā koncertu zālē 27. septembrī sarīkoja Baltijas koncertu ar igauņu kontrabasa virtuoza Ludviga Juchta, lietuvju operu dziedātāja, baritona Stasa Liepas un latviešu, pianistu māsu Ingridas un Karinas Gūtbergu, un vijolnieka Andreja Lindberga dalību. Plašo koncerta zāli piepildīja svinīga sabiedrība — gan igauņu, lietuviešu un latviešu jaunie un vecie iebraucēji, kas ieņēmuši amatus no ministra un sūtņa līdz vienkāršam strādniekam, gan arī amerikāņi, to starpā laikrakstu mūzikas kritiķi, kas ierados tikai uz tiem koncertiem, ko rīko šajā Jordan Hall koncertu zālē, bet ne mazākajās konservatorijas koncertu zālēs, kādas vēl ir divas. Tādēļ arī, ievērojot šo Bostonas augstvērtīgās mūzikas dzīves stilu, par šo baltiešu koncertu lielās avīzes iepriekš sniedza rakstus un attēlus (māsas Gūtbergas) mākslas daļās, vēršot amerikāņu uzmanību uz šī koncerta augsto klasi.

Kontrabasa solists L. Juchts spēlēja to pašu repertuāru, ko dzirdējām Tallinā, Rīgā, Kauņā un citās pilsētās — paša Juchta iejūtīgās, sava tautieša E. Ojas, S. Kusevicka, A. Korelli un E. Granadosa miniatūrkompozicijas. Solista varenais stāvs kā milzis noliecās zemu pār dižo instrumentu un no rupjajām stīgām vilina dziedošas melodijas, kas var sacensties ar čellu. Bet šis Juchts tomēr vairs nav tas Juchts, kas pirms 18 un vairāk gadiem stāvēja savas mākslas zenītā un ar apskaužamu un daudz apbrīnotu virtuozitāti arī mūsu tēvijā mūzicēja uz sava kontrbasa. Kaut gan J. spēle tagad mazāk žilbinoša, un dzirdamas pat tona svārstības un nejēgulduma, tomēr J. nav cita līdzinieka šai instrumentā. Labākais sniegums bija nesen mirušā slavenā diriģenta S. Kusevicka, kas komponējis tieši Juchtam, Skumjā dziesma, un piedevā sniegtā igauņu tautas dziesma.

Meklējot mākslas mijiedarbību ar politiku, šo trimdas būtisko daļu, L. Juchts ir spilgts piemērs mūsu pagātnes politiskām kļūdām, kas liek mums neaizmirst tās un nākotni celt tikai visiem trim kopā. Tad stiprāka būs mūsu valsts un lielāka mūsu māksla un tās saskare ar lielo pasauli. Sasniedzis pilnbriedumu, kas tam jāva kā kontrbasa virtuozam darīt spožu igauņa vārdu, J. Igaunijā tomēr nevarēja atrast nodrošinājumu mākslinieciskai karjērai, jo viņa valsts robežas bija par šaurām. Viņš lauzās ārā no Igaunijas, kaut ar sirdi bija saistīts ar to. Un viņš paplašināja savas mākslas robežas Latvijā un Lietuvā, kuras viņam nebija ārzemes, bet tuvi draugi un kaimiņi. J. toreiz dedzīgi runāja par visu robežu noārdīšanu triju Baltijas valstu starpā, lai šo tautu māksla varētu iegūt lielāku vērienu un auglību un pelnīto novērtējumu Eiropā un tālāk visā pasaulē. J. ilgi cīnījās un bija iemīļojis Latviju kā savu tēvzemi, bet tad cīņu uzdeva un izceļoja uz Ameriku, kur viņu kā orķestra mūziķi uzņēma viņa draugs, diriģents S. Kusevickis Bostonas simfoniskajā orķestrī. Kļūstot par orķestra mūziķi ansamblī, kas prasa visu spēku absolūtu veltīšanu tikai tam, L. Juchta solista karjēra sāka ar laiku norietēt, bet vēl tā spīdēs un priecinās pat izsmalcinātu klausītāju.

Māsas I. un K. Gūtbergas

Satiekoties atkal pēc tik daudz gadiem, L. Juchts ar gandarījumu atceras Latvijas skatuves un latviešu mūziķus. Viņš grib zināt, kas noticis ar N. Vanadziņu, Jēkabu Mediņu, Leonīdu Vīgneru, R. Mikelsonu un daudz citiem.

Stasis Liepas ir jauns, bet rutinēts dziedonis ar teicamām balss dotībām. Viņš koncertā bija vienīgais vokālās mākslas pārstāvis un dziedāja K. Banaitisa un V. Jakubėnas dziesmas, kas pauda tēvijas mīlestību un lūgšanu par Lietuvu, ko Liepas dziedāja ar lielu ekspresiju. Programmas otrā daļā Liepas dziedāja operu ārijas. Iespaidīgi skanēja A. Boroģina Kņaza Igora ārija, lūdzot brīvību — jel brīvību, brīvību man dodiet...

Ingrida un Karina Gūtbergas jau guvušas ievērību. Iztrūkstot latviešu skaņdarbiem divi klavierēm, jaunās klaviernieces atskaņo Mocarteums), grāciju un skaistuma apveltītas. Viņas ir sava ceļa sākumā, bet ar savu mākslinieciisko gatavību un noblesi droši rauj jaunu stigu latviešu mūzikā. Mūsu skaņražiem tas ir mudinājums rakstīt klavieru mūziku divām klavierēm, jo Gūtbergām jau tagad veras Amerikas skatuves durvis un viņām būs liela izdevība reprezentēt Latviju mākslā.

Andrejs Lindbergs arī Amerikā neatlaidīgi mācījies, jau ieguvis vārdu un tagad no sezonas uz sezonu ja Kr. Sindinga Variācijas un A. Arenska Svītu. Gūtbergām ir visi priekšnosacījumi uz lieliem panākumiem un slavu — abas ar izcilu talantu, labu skolu (Zalcburgas

A. Linbergs

zonu paraksta līgumus ar Bostonas, Baltimoras un tagad Vašingtonas D.C. simfoniskiem orķestriem. A. Lindbergs pašreiz ir labā formā un arī šajā koncertā ar savu Stradivārija vijoli apliecināja sevi kā spējīgu vijolnieku. Viņš atskaņoja J. Medina Āriju, J. Vītola Melodiju un Romanci, bet no cittautu skaņražiem M. Bruch un Paganīni darbus.

Staša Liepas

Visus pavadījumus ar izcilām sekmēm veica I. Gūtberga.

Šajā brāļu tautu koncertā trīs mazie nejutās vairs tik mazi un maz. Līdz ar triju tautu mākslu un kopā sanākšanu mūsu ausīs skan nākotnes jaunā mūzika. — Baltijas savienotās valstis. Un tad mēs jūtam lielāku spēku arī ciņā par brīvību. Igaunija, Latvija un Lietuva ir mūsu — to apliecināja šis koncerts.

V. Lambergs

DAUGAVAS VANAGU TORONTO NODAĻAS

GADA SVĒTKI

10. OKTOBRĪ, PLKST. 19.30
UKRAIŅU NACIONĀLĀS FEDERĀCIJAS ZĀLĒ
297—311 COLLEGE ST., TORONTO

PROGRAMMĀ:
1) GARĪGS AKTS
2) KONCERTS AR DAINAS KOĶA UN MĀKSLINIEKU P. GEISTAUTA UN M. TŪTERES PIEDALĪŠANOS,
3) KOPĒJS AZAIDS. DEJA. ATSPIRDZINĀJUMI

GALDA KARTES REZERVĒJAMAS PA TEL. RI 6453

Ziedojumi

(Pārnesums no 2. lpp.)

Izsakām visiem pašaizliedzīgajiem un ziedojumu vācējiem sirsnīgu paldies. Sevišķa pateicība inv. V. Plēsuma ģimenei par viņu ziedojumu. Nesen vēl tika vākti ziedojumi invalida ģimenes ceļa naudai, un tikko tie iebraukši Toronto un nopelnījuši pirmo algu, jau ziedojuši mūsu Invalidu Nama iegādei.

DV Kanadas valde

ZIEDOJUMI ....aB ....

Invalidu Namam Vācijā ziedojuši DV Toronto nodaļai:

E. Dzenis $10.00; L. Vēveris $5; S. Sondags $1.00; Jānis Rabe ar ģimeni $10.00; J. Liepiņš B.C. $5; J. Ronis Bramptonā $2.00; J. Treijs $5.00; ar P. Ratnieka starpniecību: J. R. $2.50; R. Grava $5.00; R. Grigas $10.00; A. Rupšenieks $5.00; K Cīze $200; ar A. Kalniņa starpniecību no Muskokas sanatorijas tautiešiem: Z. un A. Kalniņi $5; A. Kalnapuķe $2.00; E. Plūme $2; Fr. Kuplis $2.00; E. Vende $1.00; A. Kaļinka $1.00; A. un R. V. $3; J Vitiņš $3.00; L. Elertis $3.00: P. Simsona $1; R. Graudiņš $1.00; T. Roze $1.00; J. un A. Kalniņi $5.00.

Ziedotājiem un vācējiem — sirsnīgs latviešu paldies!

DV Toronto nod. valde

Apgāda Daugavas Vanags Grāmatnīca
123 HURON ST., TORONTO, ONT.
Atvērta no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 14—20,
Sestdienās no plkst. 9—15.
KRĀJUMĀ VISAS JAUNĀKĀS GRĀMATAS
Izsūtām arī pa pastu. Pieprasiet mūsu cenrādi
Nākošā numurā sekos grāmatu saraksts

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgos muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām briļļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS

STARKMAN CHEMISTS
Kanadas lielākā aptieka
463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.